

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... สก. โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๒๕๓๙

ที่ ๐๐๐๙.๓๓๒/๒๕๓..... วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง การเผยแพร่ความรู้เรื่อง “การบริหารเงินส่วนบุคคล”

เรียน ผบช. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผบก. หรือตำแหน่งเทียบเท่า ในสังกัด สง.ผบ.ตร.

ด้วย สก. ได้รวบรวมเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินส่วนบุคคล โดยมีหัวข้อประกอบด้วยความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน การวางแผนออมเงิน การวางแผนจัดการหนี้สิน การวางแผนเงินสำรองฉุกเฉิน การจัดการความเสี่ยง การวางแผนเกษียณ การวางแผนการศึกษาบุตร การวางแผนภาษี และการวางแผนการลงทุน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจและครอบครัว รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

สก. จึงขอส่งเอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่อง “การบริหารเงินส่วนบุคคล” มาเพื่อขอให้ท่านประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทราบ และศึกษานำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนด้านการเงินของตนเอง เป็นเครื่องมือสร้างความเข้าใจให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ ตามนโยบายของ ตร. และให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ใช้เป็นข้อมูลในการเสริมสร้างวัฒนธรรมภายในหน่วยที่มีวินัยทางการเงิน การใช้จ่ายแบบพอเพียง สมฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือย และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินที่วางไว้ ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดเอกสารดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ สก. www.welfarepolice.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

พ.ต.อ.

๐ ๓๓๓๓๓

(อารยะพันธุ์ พุกบัวขาว)

รอง ผบก.ปรท.ผบก.สก.

การบริหารเงินส่วนบุคคล

การบริหารเงินส่วนบุคคล เป็นทักษะการจัดการเงินของคุณเอง ว่าด้วยเรื่องการจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำรงชีพของตนเอง ขณะเดียวกันจะต้องหาวิธีการหรือเทคนิคของการใช้จ่ายเงิน การออม และการลงทุนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดหมายปลายทางที่การมีอิสรภาพทางการเงิน หรือมีทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดรายได้มากพอสำหรับการใช้จ่ายที่จำเป็น และสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ตั้งใจไว้ได้ โดยไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะมีเงินไม่พอใช้ ดังนั้น การบริหารเงินส่วนบุคคลจึงเป็นทักษะการใช้ชีวิต ที่ทุกคนสามารถศึกษาหาความรู้ด้านการเงิน และนำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จด้านการเงินได้

ความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล เป็นกระบวนการกำหนดแนวทางการใช้เงินอย่างมีทิศทางให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินที่เหมาะสมกับรายได้ที่ตนได้รับ และเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินในอนาคต การวางแผนการเงินส่วนบุคคลจึงมีความสำคัญ ดังนี้

๑. เป็นการสร้างวินัยทางการเงินหรือวินัยในการใช้ชีวิต เพื่อควบคุมความประพฤติของตนเอง
๒. เป็นเครื่องมือควบคุมการใช้จ่ายเงินส่วนบุคคล เนื่องจากทุกคนมีความต้องการบริโภคสินค้าและบริการอยู่อย่างไม่จำกัด ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่สามารถใช้จ่ายเงินได้สะดวกรวดเร็ว หากปราศจากการควบคุมที่ดี ปล่อยให้พฤติกรรมกรรมการบริโภคเป็นไปตามกระแสนิยม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะเป็นต้นเหตุของการมีหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามมา
๓. ภาวะเงินเฟ้อทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นทุกปี หากไม่มีความรู้ในการบริหารให้เงินงอกเงยค่าของเงินที่เก็บไว้จะลดลงไปเรื่อยๆ
๔. เป็นการเตรียมตัวรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการแก้ไขสถานการณ์โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของตนเองและครอบครัว
๕. สามารถบริหารรายรับรายจ่ายได้ เกิดการประหยัดและมีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในอนาคตรับว่ารายจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นรายจ่ายที่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย ทำให้สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในส่วนที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นได้
๖. เป็นเครื่องมือป้องกันปัญหาหนี้สิน การวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ดี จะทำให้บุคคลใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ มีการใช้จ่ายเงินตามฐานะรายได้ของตนเอง ไม่ต้องมีภาระหนี้สินที่เกิดจากการใช้จ่ายเกินตัว
๗. เป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว เกิดจากการที่บุคคลมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย มีเงินเหลือสำหรับการออมมากพอที่จะเป็นหลักประกันของครอบครัว ในการสร้างทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดรายได้
๘. สามารถประเมินฐานะทางการเงินของตนเองได้ถูกต้องตามความเป็นจริง การวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทำให้ทราบจำนวนรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละช่วงเวลาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความระมัดระวังไม่ให้ใช้จ่ายเกินตัว
๙. เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจ และชักจูงสมาชิกในครอบครัวให้มีส่วนร่วม ดำเนินชีวิตตามแผนที่ได้วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

ผลเสียจากการละเลยเรื่องการวางแผนทางการเงิน

๑. ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้
๒. ก่อให้เกิดความสูญเสียทางการเงินหรือทรัพย์สิน
๓. ประสบปัญหาความยากลำบากในบั้นปลายชีวิตหลังเกษียณ

แนวทางการเริ่มต้นวางแผนทางการเงิน

๑. การฝึกให้มีวินัยทางการเงินแก่ตนเอง คือ การรู้จักรายรับ-รายจ่าย ว่าเพียงพอต่อการดำรงชีพ มีการกำหนดเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานการรู้จักประมาณตน

๒. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อควบคุมและคาดการณ์เงินเข้าออก และควบคุมหนี้ให้อยู่ในระดับที่รับมือได้

๓. สำรวจสถานะทางการเงินและอุปนิสัยการใช้จ่ายเงินของตนเอง ว่าเป็นอย่างไร เช่น สรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ประหยัด มีธยัสถ์ เป็นต้น

๔. จัดระเบียบทางการเงินของตนเกี่ยวกับ วิธีการควบคุมหรือการบริหารค่าใช้จ่ายให้มีเงินเหลือเก็บ การออมเงินเพื่อสำรองยามฉุกเฉิน การจัดการหนี้สิน การบริหารความเสี่ยง การนำเงินออมไปลงทุน การเก็บออมเงินยามเกษียณ การเก็บออมเพื่อการศึกษาบุตร เป็นต้น

ลักษณะการวางแผนการเงินที่ดี

๑. การจัดทำแผนการเงินให้คำนึงถึงประโยชน์ และความพึงพอใจของสมาชิกในครอบครัว

๒. วิธีการและรูปแบบการทำแผนการเงิน ควรทำได้ด้วยวิธีการง่ายๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

๓. เป็นแผนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และไม่ยุ่งยากเป็นภาระในการดำรงชีวิตประจำวัน

๔. สามารถปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม หรือยืดหยุ่นกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๕. ควรมีการทดสอบและประเมินผลก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาว่ารายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นจริงตามแผนที่จัดทำไว้ หรือแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในแผนการเงินจำนวนเท่าไร ด้วยสาเหตุใด และวิธีการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนได้อย่างไร

ประโยชน์ของการวางแผนทางการเงิน

๑. ทำให้รู้สถานะของตนเองถึงความสามารถในการหารายได้ ภาระค่าใช้จ่าย และหาวิธีทำให้มีเงินเหลือเก็บ เพื่อใช้ในยามฉุกเฉินหรือการลงทุนหารายได้เพิ่ม

๒. สามารถบริหารจัดการรายรับ-รายจ่าย ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. ทำให้มีวินัยทางการเงิน มีความรอบคอบในการใช้เงิน ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย

๔. ควบคุมสถานะทางการเงินของตนเองได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหนี้สินมากเกินไป

๕. ช่วยลดความวิตกกังวลทางการเงินของบุคคล สามารถคาดการณ์กระแสเงินหมุนเวียนได้

๖. ช่วยให้เกิดความมั่นคง และสามารถยกระดับมาตรฐานในชีวิตหรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อนำแผนทางการเงินไปปฏิบัติจนสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินที่วางไว้

ขั้นตอนแรกของการวางแผนการเงิน คือ เราต้องบริหารรายรับรายจ่ายของเรา ให้มีเงินเหลือเก็บในแต่ละเดือนก่อน เพราะถ้าเรายังใช้จ่ายมากกว่ารายได้ ก็จะไม่สามารถเริ่มวางแผนเก็บออมได้

รายได้ เป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก เพราะเป็นแหล่งที่มาของเงินออม แบ่งออกเป็นดังนี้

๑. รายได้จากงานประจำหรือธุรกิจส่วนตัว ซึ่งเป็นรายได้จากการทำงาน

๒. รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ดอกเบี้ย ค่าเช่า เงินปันผล เป็นรายได้ที่เกิดจากดอกผลของทรัพย์สินที่เราถืออยู่ โดยไม่ต้องออกแรงทำงาน

๓. รายได้อื่นๆ ที่อาจจะไม่ได้เป็นประจำทุกเดือน เช่น เงินโบนัส เงินคืนภาษี เป็นต้น ถ้าจะมารวมเป็นรายรับในแต่ละเดือนให้เฉลี่ยเป็นรายเดือนออกมาได้

รายจ่าย แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. รายจ่ายคงที่ เป็นรายจ่ายที่เราต้องจ่ายแน่นอนเป็นประจำทุกเดือน โดยจ่ายในอัตราเท่ากันทุกเดือน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่าบ้าน ค่าผ่อนรถ ผ่อนสินค้าต่างๆ ค่าโทรศัพท์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าภาษี โดยรายจ่ายในหมวดนี้ไม่สามารถบริหารจัดการหรือปรับลดได้ ที่ทำได้ก็คือ ตัดทิ้งไปถ้าไม่จำเป็นหรือต้องการลดภาระค่าใช้จ่าย หรือต้องการแก้ไขภาระหนี้สินเกินตัว เช่น ขยายบ้าน ขยายรถ ขยายทรัพย์สินอื่นๆ เป็นต้น

๒. รายจ่ายผันแปร เป็นรายจ่ายที่เราบริหารจัดการได้ เช่น ค่าใช้จ่ายประจำวัน ค่าน้ำมันรถ ค่าเดินทาง ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยต่างๆ ชื่อของเข้าบ้าน เป็นต้น หรือเราสามารถเลือกวิธีการที่จะลดรายจ่ายลงได้ เช่น การกิน การเที่ยว การเดินทาง การลดละเลิกอบายมุข เป็นต้น

การวางแผนออมเงิน

เงินออมถือเป็นความภาคภูมิใจในชีวิตของคนทำงาน การใช้จ่ายเงินแบบเดือนชนเดือนหรือการหาเข้ากินค่า หลายคนไม่อยากจะอยู่ในสภาวะแบบนี้ แต่ไม่รู้ว่าจะหลุดออกมาได้อย่างไร ส่วนเรื่องการออมเงินยิ่งไม่ต้องพูดถึง ในเมื่อแต่ละเดือนเงินแทบไม่พอใช้ ทั้งภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัว มีหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบมากมาย แล้วจะเอาเงินส่วนไหนมาเป็นเงินออม บางคนคิดว่ารอให้เงินเดือนหรือมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อไหร่ค่อยออมก็ได้ รอให้ภาระค่าใช้จ่ายหมดไปเสียก่อน แต่เวลาผ่านไปหลายปีภาระที่มีก็มากขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดก็ยังไม่มียอดเงินออม

การคำนวณเงินออมคนส่วนใหญ่มักใช้วิธี รายได้ลบด้วยรายจ่ายที่เหลือจึงเป็นเงินออม แต่ในความเป็นจริง เรามักใช้จ่ายจนลืมนั่นหรือยังไม่วินัยทางการเงิน เมื่อเห็นว่ามีเงินเหลือในบัญชีก็ใช้จ่ายไปจนหมด ไม่เหลือเก็บ หลักการที่ใช้เพื่อให้มีเงินเหลือเก็บก็คือ หลักการออมเงินก่อนใช้จ่าย หรือ เก็บก่อนใช้ที่หลัง โดยให้คิดเหมือนว่า เงินออมเป็นค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ในแต่ละเดือนถ้าต้องการเก็บเงินเท่าไรให้หักเก็บไว้ในบัญชีแยกต่างหาก โดยไม่ถอนเงินจนกว่าจะถึงเวลาที่กำหนดไว้ตามแผนทางการเงินของเรา ส่วนที่เหลือเป็นเงินที่เราสามารถใช้จ่ายได้ ตามสูตรนี้

$$\text{รายได้} - \text{เงินออม} = \text{รายจ่าย}$$

วิธีการออมเงิน

วิธีการออมเงินขึ้นอยู่กับแต่ละคนที่มีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน สามารถศึกษาแนวทางนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสไตล์การใช้เงินของตนเอง หรืออาจใช้หลายๆ วิธีผสมผสานกัน ซึ่งทุกวิธีก็มีเป้าหมายที่เหมือนกันคือการมีเงินออม ตัวอย่างเช่น

๑. ผากเงินกับคนไว้ใจ หากคิดว่าการเก็บเงินไว้ที่ตนเองไม่ปลอดภัย เพราะชอบเฟลิตเฟลินหยิบเงินไปใช้จ่ายง่าย จนกระทั่งไม่มีเงินออม ทางเลือกที่น่าสนใจ คือ ให้คนใกล้ชิดและไว้ใจได้มาช่วยดูแลเรื่องเงิน เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง สามี ภรรยา เป็นต้น วิธีนี้ทำให้เราถอนเงินออกมาใช้จ่ายได้ยากขึ้น เพราะก่อนจะถอนเงินจะถูกตั้งคำถามมากมายว่าจะนำเงินไปใช้จ่ายอะไร เท่าไร ทำให้เรามีสติ มีเวลาทบทวนการใช้เงินมากขึ้น แต่ถ้าผากไว้เฉยๆ เงินก็ไม่มองเลยจะเสียโอกาสการนำเงินไปลงทุน

๒. ตัดบัญชีออมเงินอัตโนมัติ เริ่มต้นด้วยการเปิดบัญชีการออมแยกออกมาจากบัญชีอื่น เช่น บัญชีออมทรัพย์ดอกเบี้ยสูง บัญชีเงินฝากประจำ บัญชีกองทุนรวม เป็นต้น โดยใช้บริการธนาคารออนไลน์โอนเงินอัตโนมัติ จากบัญชีเงินเดือนเข้าบัญชีเงินออมทุกสิ้นเดือน จะสามารถจำกัดการใช้เงินได้เฉพาะจำนวนที่เหลือในบัญชีเงินเดือนเท่านั้น การออมรูปแบบอัตโนมัติจะป้องกันการลืมนำเงิน และเป็นการสร้างวินัยการออมเงินได้เป็นอย่างดี หากมีเงินพิเศษเข้ามาก็สามารถส่งคำสั่งออมเงินแบบออนไลน์สะสมเพิ่มเติมได้อีกด้วย

๓. วางแผนใช้เงินรายวันหรือรายสัปดาห์ โดยแยกรายได้เป็นส่วนๆ ไปทำหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน ตั้งแต่วันที่เงินเดือนออก เช่น เงินออม ผ่อนหนี้ ค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น

หลักการวางแผนการเงินสากลให้ยึดตาม “ปริมาตรทางการเงิน” โดยเริ่มวางแผนจากฐานรากของปริมาตรขึ้นไป เพื่อจะได้มีพื้นฐานทางการเงินที่แข็งแกร่ง ก่อนที่จะไปสู่การลงทุนเพิ่มความมั่งคั่งในอนาคต

ความจำเป็นพื้นฐาน คือ การบริหารรายรับรายจ่ายให้เพียงพอกับความต้องการพื้นฐานในชีวิต เช่น ค่าใช้จ่ายในการกิน ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

ปกป้องคุ่มครอง เป็นการวางแผนเพื่อรองรับกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน ที่จะกระทบกับการเงินของครอบครัว เช่น การเสียชีวิตของหัวหน้าครอบครัว การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ทุพพลภาพ เป็นต้น ซึ่งความรุนแรงขึ้นอยู่กับแต่ละเหตุการณ์

เก็บออม เป็นการเก็บสะสมเงินเพื่อเป้าหมายทางการเงินในอนาคต เช่น การวางแผนการศึกษาบุตร การวางแผนเกษียณ การวางแผนภาษี เป็นต้น เพื่อให้เรามีเงินเหลือเก็บออมได้เพิ่มขึ้น โดยยอดเงินออมจะมากขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ดังนี้

๑. จำนวนเงินออมตั้งต้น
๒. ระยะเวลาในการเก็บออม
๓. ผลตอบแทน จากการใช้เครื่องมือทางการเงินในการเก็บออม

ตัวอย่างการออมเงินของคน ๓ คน ที่ตั้งเป้าหมายเดียวกันให้มีเงินออม ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ออม	ออมต่อปี(บาท)	ระยะเวลา	ยอดเงินตั้งต้น(บาท)	ผลตอบแทน	เงินที่ได้(บาท)
นาย ก.	๑๐,๐๐๐	๓๐ ปี	๓๐๐,๐๐๐	๗ %	๑,๐๐๐,๐๐๐
นาย ข.	๑๕,๐๐๐	๒๕ ปี	๓๗๕,๐๐๐	๗ %	๑,๐๐๐,๐๐๐
นาย ค.	๒๓,๐๐๐	๒๐ ปี	๔๖๐,๐๐๐	๗ %	๑,๐๐๐,๐๐๐

การลงทุน เพื่อเพิ่มความมั่งคั่ง ในการวางแผนการลงทุนควรทำหลังจากที่เรามีเงินเหลือจริงๆ หลังหักเงินออมเพื่อการศึกษาบุตรและเงินเกษียณแล้ว เพื่อที่ว่าหากการลงทุนมีความผิดพลาด เป้าหมายอื่นๆ จะไม่กระทบไปด้วย การลงทุนที่ดีควรเป็นการลงทุนในระยะยาว ที่ไม่ต้องบริหารจัดการมากนัก สิ่งที่เราคาดหวังคือผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย เงินปันผล ค่าเช่า ค่าลิขสิทธิ์ หรือกำไรจากการดำเนินธุรกิจที่เราลงทุนไว้นั่นเอง

การเก็งกำไร เป็นการลงทุนเพื่อหวังผลกำไรจากส่วนต่างของราคา เช่น การซื้อที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ต่างๆ หรือหุ้นในตลาดทุน เพื่อหวังขายต่อในราคาที่สูงขึ้น การเก็งกำไรควรทำเป็นอันดับสุดท้ายเมื่อมีเงินเหลือจริงๆ เพราะการเก็งกำไรมีความเสี่ยงสูงที่สุด และเราควบคุมหรือบริหารจัดการได้ยาก เนื่องจากขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกมากเกินไป

การออมไม่จำเป็นต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จก่อนเสมอไป ในการวางแผนการเงินสามารถทำพร้อมๆ กันในแต่ละเป้าหมายได้ โดยแบ่งเงินออมออกเป็นส่วนๆ เพื่อใส่เข้าไปในแต่ละเป้าหมาย การทำในลักษณะนี้ จะช่วยให้มีกำลังใจเมื่อเห็นเงินออมในแต่ละส่วนค่อยๆ เติบโตขึ้น มีความภูมิใจและอุ่นใจ ยกตัวอย่างเช่น เราออมเงินได้ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน แบ่งเป็นเงินสำรองฉุกเฉิน ๒,๐๐๐ บาท ทุนการศึกษาบุตร ๓,๐๐๐ บาท เงินเกษียณ ๓,๐๐๐ บาท และการโอนความเสี่ยงด้วยประกัน ๒,๐๐๐ บาท เป็นต้น ดังนั้น หากวางแผนการเงินตามขั้นตอนปริมาตรทางการเงิน จะมีความมั่นคงทางการเงินอย่างแน่นอน

ระยะเวลาการออมเงิน

การกำหนดระยะเวลาการออมเงินเพื่อให้บรรลุแต่ละเป้าหมาย ต้องเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับระยะเวลาที่เราต้องการ หากใช้งานผิดวัตถุประสงค์ อาจเกิดความเสียหายหรือไม่บรรลุเป้าหมายทางการเงินได้ ดังนั้น เมื่อเราบริหารรายรับรายจ่ายจนมีเงินเหลือเก็บแล้ว เราจะนำไปแบ่งเป็นส่วนๆ เพื่อเก็บในเครื่องมือทางการเงินที่แตกต่างออกไป ตามวัตถุประสงค์ของระยะเวลา โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

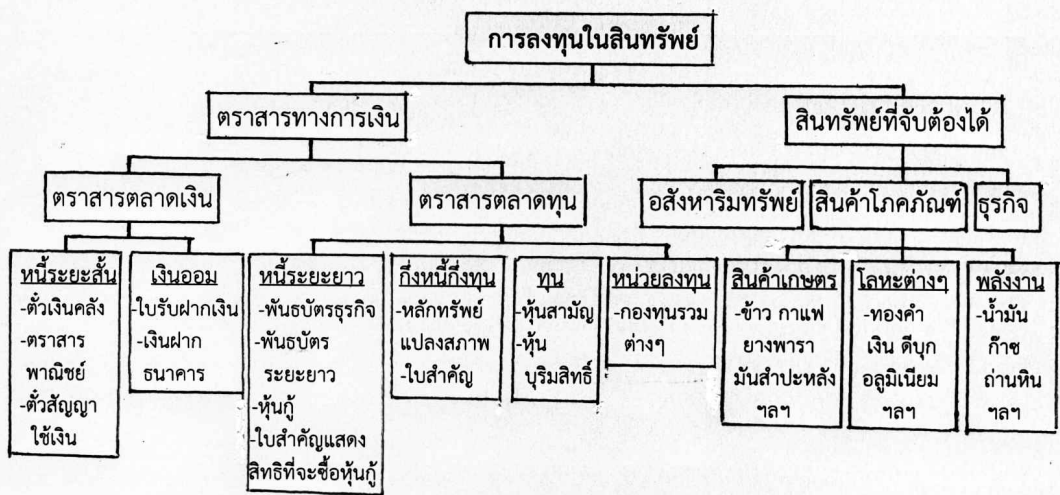
๑. **เงินออมระยะสั้น** เป็นเงินออมที่เก็บเพื่อนำมาใช้ในช่วงระยะเวลา ๐ - ๒ ปี การที่เราเก็บเงินในระยะนี้ หมายความว่าจำเป็นต้องเป็นเป้าหมายบางอย่างที่จะเกิดขึ้นในระยะเวลานั้น เช่น เงินสำรองฉุกเฉิน เป็นต้น เครื่องมือที่เหมาะสมต้องมีสภาพคล่องสูง หรือเบิกถอนง่าย เช่น เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ กองทุนตลาดเงิน กองทุนตราสารหนี้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือที่มีความเสี่ยงต่ำและผลตอบแทนต่ำ ๐ - ๓ % การใช้เครื่องมือผิด เช่น เก็บเงินสำรองฉุกเฉินโดยออมในหุ้นซึ่งมีความเสี่ยงสูง เมื่อมีความจำเป็นจะต้องใช้เงินขณะหุ้นราคาตก ต้องยอมขายขาดทุนออกมาใช้ก็จะเกิดผลเสียได้ หรือออมโดยซื้อที่ดินไว้ก็ไม่สามารถขายได้ทันที สภาพคล่องต่ำ เป็นต้น

๒. **เงินออมระยะกลาง** เป็นเงินออมที่เก็บเพื่อนำมาใช้ในช่วงระยะเวลา ๒ - ๑๐ ปี เช่น การเก็บเงินดาวน์บ้าน ดาวน์รถ แต่งงาน หรือวางแผนเก็บเงินเพื่อเริ่มต้นทำธุรกิจ เป็นต้น เครื่องมือที่เหมาะสมต้องมีสภาพคล่องปานกลางประเภทตราสารหนี้ต่างๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้เอกชน เป็นต้น ผลตอบแทนจะอยู่ที่ ๓ - ๕ %

๓. **เงินออมระยะยาว** เป็นเงินออมที่เก็บเพื่อนำมาใช้ในช่วงระยะเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป เช่น เงินออมเพื่อเกษียณ เงินออมเพื่อการศึกษาบุตร เป็นต้น สามารถใช้เครื่องมือทางการเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงในระยะยาว เช่น อสังหาริมทรัพย์ หุ้นพื้นฐานดี กองทุนหุ้นต่างๆ ประกันออมทรัพย์ระยะยาว ประกันบำนาญ เป็นต้น ผลตอบแทนขึ้นอยู่กับจังหวะและระยะเวลา ส่วนมากจะเกิน ๕ % ขึ้นไป

สินทรัพย์ทางการเงินและการลงทุน สำหรับใช้เป็นเครื่องมือทางการเงิน

การใช้เงินออมลงทุนในสินทรัพย์ เพื่อให้เงินของเราออกงอกเงยออกดอกออกผลนั้น โดยหลักๆ แล้วจะเป็นการลงทุนในตราสารทางการเงินต่างๆ เช่น ตราสารในตลาดเงิน หรือการซื้อหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์

การวางแผนจัดการหนี้สิน

ปัจจุบันสภาพสังคมบริโภคนิยมที่บ่มเพาะคนในสังคมให้คุณค่ากับวัตถุสิ่งของ ความทันสมัยความหรูหราสะดวกสบาย เพื่อให้มีหน้ามีตาทัดเทียมกับผู้อื่น ทำให้เกิดพฤติกรรม “ต้องมี ต้องได้ เดียวนี้” ดังนั้นผู้มีรายได้น้อยหรือเงินออมไม่เพียงพอในการซื้อสินค้าและบริการ จึงต้องกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายใช้สอยสนองความต้องการของตนเอง โดยหวังว่าจะนำรายได้ในอนาคตมาผ่อนชำระหนี้คืน ดังนั้น หากผู้กู้มีวินัยทางการเงิน รู้จักบริหารรายรับรายจ่ายให้มีความเหมาะสม การกู้ยืมก็จะไม่สร้างปัญหาแก่ตนเองและครอบครัว กลับเป็นการแสดงถึงเครดิตหรือความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ของบุคคลนั้น แต่ถ้าหากผู้กู้ก่อหนี้โดยไม่มีการจัดการทางการเงินที่ดี นอกจากจะสร้างปัญหากับตนเอง ยังส่งผลกระทบต่อถึงครอบครัว สังคม และท้ายที่สุดระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังที่เราเห็นภาระหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้นควบคู่กันไปกับปริมาณหนี้เสียในหลายประเทศ

ผู้กู้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ส่วนใหญ่มีหนี้สินคงค้างกับเจ้าหนี้หลายราย ทำให้มีภาระต้องจ่ายดอกเบี้ยและค่าปรับจำนวนมาก รวมทั้งยังถูกติดตามทวงถามหนี้อย่างต่อเนื่อง แม้ลูกหนี้ต้องการปรับตัวกลับใจล้างหนี้ทั้งหมดเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ ก็ไม่สามารถทำได้โดยง่ายเนื่องจากต้องเจรจาทอรองกับเจ้าหนี้เป็นรายๆ ไป ซึ่งเจ้าหนี้ทุกรายต้องการได้รับเงินคืนมากที่สุดและเร็วที่สุดจากลูกหนี้ หากเจ้าหนี้รายใดสามารถติดต่อเจรจากับลูกหนี้ได้ก่อนก็จะได้รับชำระหนี้ในส่วนของตน สำหรับหนี้สินที่เหลือของลูกหนี้ยังคงต้องถูกทวงถาม และอาจมีการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป ดังนั้น การป้องกันปัญหานี้หนี้สินที่ดีที่สุดคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินส่วนบุคคล เพื่อปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายและควบคุมการก่อหนี้ อันจะนำไปสู่วินัยทางการเงินที่ดี

สาเหตุของการเกิดภาระหนี้สิน

ผู้มีรายได้นี้มีมั่นคงแน่นอน มีศักยภาพในการผ่อนชำระหนี้ จะเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ผู้ประกอบการสินเชื่อทั้งที่เป็นธนาคารและไม่ใช่นักธนาคาร แข่งขันกันนำเสนอผลิตภัณฑ์เงินกู้ในรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดการก่อหนี้เพื่อใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ซื้อหรือซ่อมแซมยานพาหนะ ซื้อหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย หรือช่วยให้สามารถซื้อสินค้าหรือบริการที่มีราคาสูงได้ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอนาน ดังนั้น ผู้กู้ทั้งหลายจึงเชื่อว่าการก่อหนี้จะช่วยทำให้สามารถซื้อสิ่งจำเป็นและฟุ่มเฟือยได้รวดเร็วทันใจ เป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หรือการก่อหนี้เพื่อการลงทุนในด้านการศึกษาของตนเองและบุคคลในครอบครัว การซื้อทรัพย์สินเพื่อเก็งกำไร การกู้ยืมนำไปสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่า หรือการลงทุนประกอบธุรกิจ โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างความมั่นคงมั่งคั่งให้แก่ครอบครัว แต่ถ้าหากผลประกอบการขาดทุนหรือล้มเหลวก็จะกลายเป็นหนี้ที่สร้างภาระให้แก่ผู้กู้ไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

การก่อหนี้เนื่องจากการได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ได้แก่ การใช้บัตรเครดิตหรือบัตรเครดิตเงินสด ซึ่งเป็นหนี้ระยะสั้นและชั่วคราว มีความปลอดภัยกว่าการถือเงินสดไว้ใช้จ่ายและให้ประโยชน์อื่นเพิ่มเติมมากกว่าการใช้เงินสด หรือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า เช่น อุบัติเหตุภัยธรรมชาติ หรือการเจ็บป่วยกะทันหันต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นหนี้ที่เกิดจากความจำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การก่อหนี้จึงเป็นแหล่งเงินสำรองที่บรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นได้

จำนวนหนี้ที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล คือ จำนวนที่มีแล้วสามารถผ่อนชำระได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้ และระดับกระแสเงินในการใช้จ่ายของแต่ละคนหรือแต่ละครอบครัว โดยทั่วไปแล้วระดับหนี้ที่ไม่ทำให้การเงินส่วนบุคคลตึงเกินไป คือ ระดับการผ่อนชำระที่ไม่เกินกว่า ๓๕-๔๐ % ของรายได้

ภาระหนี้สิน จะขึ้นอยู่กับรายได้ ความรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่าย และสภาพสังคมแวดล้อมที่ส่งเสริมการก่อหนี้ ซึ่งการก่อหนี้มีทั้งผลดีและผลเสีย

ผลดี คือ ทำให้ผู้กู้สามารถเข้าถึงปัจจัยที่มีความจำเป็นได้เร็วกว่าการเก็บออม เพื่อให้ได้เงินก่อนมาใช้จ่าย หรือการนำไปลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า

ผลเสีย คือ หากเกิดภาระหนี้สินมากเกินไป จนหย่อนความสามารถในการชำระหนี้ จะเกิดปัญหาทางการเงิน และส่งผลกระทบต่อผู้กู้และครอบครัวในทุกๆ ด้าน

หนี้สินถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการออม เมื่อคิดจะก่อหนี้ต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้สามารถชำระหนี้คืนได้ตามสัญญากู้เงิน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการกู้ โดยไม่สร้างภาระจนเกินตัว รวมถึงการหาข้อมูลจากสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินกู้หลายๆ แห่ง เพื่อใช้เปรียบเทียบหาสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการและได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด และต้องอ่านร่างสัญญารวมทั้งเอกสารอื่นๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนลงนามในสัญญากู้เงิน ดังนั้น ก่อนวางแผนการเงินด้านอื่นควรวางแผนการชำระหนี้เป็นลำดับแรก หนี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. หนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้ดี เป็นการใช้นี้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างรายได้ เช่น การกู้เงินมาซื้อพาหนะเพื่อเก็บค่าเช่า โดยได้รับค่าเช่ารวมรายเดือน เมื่อหักรายจ่ายจากการผ่อนชำระหนี้ธนาคาร และค่าบริหารจัดการอื่นๆ แล้ว ยังมีเงินเหลือเป็นรายได้ให้แก่เจ้าของ เป็นต้น รวมทั้งหนี้ที่จะสร้างอนาคตหรือความมั่นคงระยะยาว ได้แก่

๑.๑ หนี้สร้างอนาคต เช่น กู้เงินเพื่อการศึกษา เป็นหนี้ที่สร้างโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต

๑.๒ หนี้เพื่อความมั่นคงระยะยาว เช่น กู้เงินเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพราะไม่ต้องเสียค่าเช่า เมื่อผ่อนชำระหมดแล้วก็จะกลายเป็นทรัพย์สินของเรา ที่สามารถขายต่อหรือให้เช่าเพื่อสร้างรายได้ต่อไป

๑.๓ หนี้เพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กู้เงินซื้อรถหรือเครื่องจักร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ

๒. หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้เลว เป็นหนี้ที่กู้ยืมมาใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือซื้อทรัพย์สินเสื่อมค่า เช่น การผ่อนสินค้า การกู้ซื้อรถยนต์ที่ไม่ใช่การลงทุนธุรกิจ บัตรเครดิต เป็นต้น ซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่ได้สร้างรายได้แก่ตัวผู้กู้ แต่จะเป็นรายจ่ายในแต่ละเดือน

สูตรคำนวณเพื่อตรวจสอบว่า เรามีหนี้เลวมากน้อยเพียงใด คือ

$$\text{หนี้เลว} \times ๑๐๐ = ? \%$$

หนี้รวม

ถ้ามียอดหนี้เลวในยอดหนี้รวมสูงกว่า ๑๐ % ถือว่า แย่มาก

สูตรการคิดสัดส่วนยอดหนี้รวมกับรายได้ต่อเดือน เพื่อตรวจสอบตัวเองว่า เรามีภาระหนี้สินมากเกินไปหรือไม่ คือ

$$\text{ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับหนี้สินทั้งหมด} \times ๑๐๐ = ? \%$$

รายได้ต่อเดือน

ถ้าต่ำกว่า ๓๖ % ถือว่า ดีมาก ถ้าเกินกว่า ๓๖ % ถือว่า อันตราย

สาเหตุของการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

๑. ผู้ประสบปัญหาทางการเงินส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว ต้องรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครอบครัวหลายคน ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่าครองชีพสูง รวมทั้งค่านิยมและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปในทางที่จะต้องใช้จ่ายมากขึ้นเรื่อยๆ จึงตัดสินใจกู้ยืมเงิน หรือการซื้อด้วยวิธีเงินเชื่อ หรือใช้บัตรเครดิต เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นไปก่อน

๒. หนี้สินที่เกิดจากพฤติกรรมในการใช้ชีวิตประจำวัน ที่พยายามรักษาภาพลักษณ์ให้เท่าเทียมหรือเด่นกว่าผู้อื่นในสังคมอยู่เสมอ ตามกระแสสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ประมาณตน ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ไม่จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้จ่าย มีความอยากได้อยากมีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างพร้อมๆ กัน หรือครอบครองทรัพย์สินที่คิดว่าทำให้ตนเองดูดีมีฐานะเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับรายได้ของตนเอง

๓. หนี้สินที่เกิดจากการเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาให้แก่บุตร ทั้งค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การศึกษา เครื่องแต่งกาย ค่าเดินทางไปสถานศึกษา ค่าเช่าที่พัก ค่ากิจกรรมต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมหรือความประพฤติดของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ช่วยสนับสนุนการประหยัดค่าใช้จ่าย หรือเป็นเหตุให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หรือการก่อหนี้ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ

๔. การถูกอบายมุขครอบงำจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เช่น การเล่นการพนัน การเสี่ยงโชค การดื่มสุราและเที่ยวเตร่ การเสพติดเทคโนโลยีการสื่อสารจนกระทบต่อการหารายได้ การเกียจคร้าน หรือไม่มีการวางแผนสำหรับอนาคตหรือเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงในชีวิต

๕. หนี้จากความพยายามสร้างธุรกิจเป็นของตนเอง โดยการกู้เงินมาลงทุนและหวังว่าจะมีรายได้หรือกำไรจากผลประกอบการเพื่อนำไปชำระหนี้ เมื่อธุรกิจล้มเหลวหรือขาดทุนจะทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ในทันที

๖. หนี้จากการเป็นผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้แทนกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ หรือต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผู้กู้ที่ไม่ชำระหนี้ตามสัญญา

๗. หนี้จากความประมาท ซึ่งจะต้องใช้เงินชำระค่าทรัพย์สินที่เสียหาย ค่ารักษาพยาบาลผู้เสียหาย หรือเยียวยาญาติผู้เสียชีวิต ตามสมควรแก่กรณีหรือตามคำสั่งศาล

การวางแผนจัดการหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

๑. ต้องหยุดก่อหนี้เพิ่ม หรือหยุดหมุนเงินหาหนี้ใหม่มาจ่ายหนี้เก่า เพื่อไม่สร้างรายจ่ายเพิ่มให้แก่ตนเองอีก การกู้เงินเพื่อนำไปชำระหนี้มีแต่จะสร้างดอกเบี้ย จะต้องอยู่ให้ได้ด้วยเงินเดือนที่เหลือของตัวเอง วินัยทางการเงินสำคัญมากสำหรับผู้ที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สิน

๒. รู้ตัวเองว่าสามารถชำระหนี้ได้เดือนละเท่าไร โดยให้สำรวจตัวเองว่าหลังจากหักค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นแล้ว ในแต่ละเดือนเหลือเงินเท่าไร แล้วพิจารณาว่าจะแบ่งชำระหนี้ได้อย่างไรกรณีมีหนี้หลายตัว ถ้าทำได้ควรแบ่งไว้เป็นเงินออมด้วย เพื่อสร้างวินัยในการออมและจะได้มีกำลังใจมากขึ้น

๓. จัดการเรื่องดอกเบี้ยและยอดชำระหนี้ต่อเดือน เมื่อรู้ความสามารถในการชำระหนี้ของตนเองแล้ว ให้มาดูว่าเรามีหนี้กี่ตัว แต่ละตัวดอกเบี้ยเท่าไรและยอดชำระต่อเดือนของแต่ละตัวเป็นเท่าไร จากนั้นลองดูว่า ยอดรวมที่ต้องชำระทุกตัวต่อเดือน เกินความสามารถในการชำระหนี้ของเราหรือไม่ ถ้าเกินต้องดูว่าจะลดยอดชำระรายเดือนของตัวไหนได้บ้าง วิธีการก็คือ ให้นำหนี้ก้อนที่ดอกเบี้ยมากที่สุด เรียงลำดับมาเลย แล้วลองหาที่รีไฟแนนซ์ ไปยังธนาคารที่ให้ดอกเบี้ยต่ำกว่า แล้วรวมหนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (เฉพาะก้อนที่ดอกเบี้ยมากกว่าแหล่งเงินกู้ใหม่) ส่วนระยะเวลาการชำระหนี้จะใช้เวลานานขึ้น ถ้าดอกเบี้ยลดลงและยอดการชำระหนี้ต่อเดือนลดลง จะช่วยบรรเทาการชำระหนี้ลงได้

๔. เรียงลำดับหนี้ที่ระยะเวลาชำระเหลือน้อยที่สุดก่อน ในกรณีที่ยอดชำระหนี้ต่อเดือนน้อยลงแล้ว และต่ำกว่าความสามารถในการชำระหนี้ที่เราตั้งใจไว้ ให้นำเงินที่เหลือไปโปะหนี้ที่มีระยะเวลาชำระเหลือน้อยที่สุดก่อน เพื่อให้การชำระหนี้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด

๕. เมื่อปิดหนี้บางตัวได้แล้ว ให้นำเงินส่วนที่เคยชำระหนี้ตัวเก่า นำมาเพิ่มในหนี้ตัวถัดมาที่มีระยะเวลาชำระเหลือน้อยที่สุดอีก ทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ เราจะชำระหนี้ทั้งหมดได้เร็วขึ้น

๖. เมื่อเริ่มชำระหนี้ไม่ไหว ให้รีบติดต่อสถาบันการเงินหรือบริษัทที่เป็นเจ้าหนี้ของเราโดยเร็ว เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขโดยเจรจากลงการชำระหนี้ที่เป็นประโยชน์กับเรามากที่สุด การผิมนัดชำระหนี้ตามสัญญา กู้เงิน เจ้าหนี้จำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนการบังคับชำระหนี้คืน เริ่มจากการติดตามทวงถามไปจนถึงการฟ้องล้มละลาย เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น เมื่อเริ่มมีปัญหาทางการเงินต้องรีบแก้ไขทันที การปล่อยให้ระยะเวลาการผิมนัดชำระหนี้ยาวนานออกไป จะทำให้ยอดหนี้เพิ่มสูงขึ้นและการแก้ไขปัญหานี้จะยิ่งยุ่งยากมากขึ้นเรื่อยๆ

๗. กรณีมีหนี้สินล้นพ้นตัว จนความสามารถไม่เพียงพอในการผ่อนชำระหนี้ในแต่ละเดือน มีการผิมนัดชำระหนี้จนเสียเครดิต จะหาแหล่งเงินกู้เพื่อรีไฟแนนซ์ก็ทำไม่ได้แล้ว กรณีนี้ผู้กู้จำเป็นต้องหาเงินมาชำระหนี้ด้วยตนเอง หากไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ วิธีสุดท้ายผู้แก้ไขหนี้ อาจจำเป็นต้องตรวจสอบทรัพย์สินที่มีอยู่ว่ามีมูลค่าเท่าใด เพื่อพิจารณาขายทรัพย์สินบางส่วนนำเงินไปชำระหนี้ ให้ยอดหนี้ลดลงอยู่ในระดับที่รายได้ปกติสามารถผ่อนชำระเป็นปกติได้

วิธีบริหารจัดการหนี้หลายรายอีกแนวทางหนึ่ง

๑. สรุปรายการหนี้สินทั้งหมดตามลำดับยอดหนี้ค้างชำระ
๒. ผ่อนชำระหนี้ทุกรายด้วยจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระ
๓. ผ่อนชำระหนี้รายที่มีจำนวนน้อยที่สุด มากกว่ายอดชำระขั้นต่ำ ๒-๓ เท่า
๔. เมื่อชำระหนี้ก้อนเล็กสุดหมดแล้ว พยายามปิดหนี้ก้อนเล็กสุดก่อนถัดไป
๕. ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ เพื่อทยอยปิดบัญชีหนี้จนครบทุกบัญชี ซึ่งจะมีผลในเชิงจิตวิทยาอย่างมาก เพราะทำให้จำนวนเจ้าหนี้ลดลงอย่างรวดเร็ว และทำให้มีวินัยทางการเงินมากขึ้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหานี้แบบถาวร

เมื่อประสบปัญหาทางการเงิน การขอรับการช่วยเหลือจากภายนอก จะเป็นการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า เป็นเพียงการบรรเทาที่ได้ชั่วคราว หากจะแก้ปัญหานี้แบบถาวร ตัวลูกหนี้เองเท่านั้นที่จะต้องแก้ไขตัวเอง การที่คนเราไม่กล้าเปลี่ยนแปลงเป็นเพราะขาดความศรัทธาในตัวเอง เกรงว่าจะไม่ได้รับการนับหน้าถือตา จึงใช้จำยอมทนตัวหรือพยายามจะมีสิ่งที่ไม่พร้อมจะมี วิธีการแก้ปัญหานี้แบบถาวรที่ต้องทำด้วยตนเอง มีแนวทางดังนี้

๑. การตระหนักและยอมรับความจริง ถึงสถานะทางการเงินที่กำลังมีปัญหาและภาระหนี้สินเกิดขึ้นมาจากตัวเราเอง เป็นบทเรียนที่ต้องทบทวนและแก้ไข โดยให้ถือเป็นเรื่องท้าทายขีดความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นพลังฟันฝ่าวิกฤตการณ์ไปสู่ชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น

๒. เป็นหนี้แล้วอย่าเครียด จนบดบังสติปัญญาของตนเอง ต้องพยายามศึกษาหาทางแก้ไข ถ้าถูกฟ้องก็ให้ปรึกษาผู้รู้จริงหรือนักกฎหมาย เพื่อให้ได้แนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นหนี้แล้วเครียด กลุ้มเป็นทุกข์ คิดถึงแต่ผลร้ายที่จะเกิดขึ้น ก็อาจจะป่วยตายหรือคิดฆ่าตัวตาย ซึ่งการตายของลูกหนี้ไม่ใช่เป้าหมายของการแก้ปัญหานี้สิน เจ้าหนี้ยังคงฟ้องบังคับชำระหนี้จากกองมรดกต่อไป จะเป็นการทั้งปวงหาไว้ให้กับคนอยู่ข้างหลังทั้งทายาทและผู้ค้าประกัน

๓. การลดค่าใช้จ่าย หมายความว่ารวมถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน หรือการดำรงชีพ ให้เป็นไปตามเหตุผลความจำเป็น หรือใช้ชีวิตอยู่ในมาตรฐานต่ำกว่าที่คิดว่าควรจะเป็น แยกสิ่งที่ต้องการออกจากสิ่งที่จำเป็นต้องมี เมื่อจะซื้ออะไรก็ตามถามตัวเองว่าเราต้องการ หรืออยากได้โดยไม่มี ความจำเป็นกันแน่ และพยายามซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็น เมื่อตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปจะเหลือเงินไปชำระหนี้ได้มากขึ้น

๔. การหารายได้เพิ่ม หมายความว่ารวมถึง การลด ละ เลิกกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพื่อให้มีเวลาไปทำงานหาเงินให้มากขึ้นและลดเวลาว่างที่จะไปหาเรื่องใช้เงิน หรือไม่เสียเวลาไปกับเรื่องไร้สาระ ซึ่งเป็นการบริหารเวลาในแต่ละวันให้มีมูลค่าเป็นทรัพย์สินให้มากที่สุด

๕. เมื่อได้เงินมาแล้ว จ่ายให้ตัวเองก่อน เช่น กันเงินเดือน ๑๐ % ไว้เป็นเงินเก็บก่อนเสมอ นำเงินส่วนนี้ไปฝากหรือลงทุนด้วยความเสี่ยงต่ำ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าดอกเบี้ยออมทรัพย์ เมื่อเงินก้อนนี้โตขึ้นเรื่อยๆ ให้แยกเป็นสามกองคือ กองเงินสำรองฉุกเฉิน กองสำหรับชำระหนี้ และกองสำหรับการเกษียณอายุ หากยังมีเงินเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายประจำวัน ให้นำไปลงทุนหรือชำระหนี้คืน เป็นต้น

๖. รายได้พิเศษต่างๆ จัดสรรตามข้อ ๔ ให้หมด เช่น โบนัส ค่าล่วงเวลา รายได้พิเศษ ฯลฯ เมื่อได้รับเงินเหล่านี้แล้ว ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่ออวดใคร ใครจะชื่นชมเราหรือไม่ ก็ไม่ได้ทำให้ตัวเราเปลี่ยนแปลงไป แต่ถ้าเราได้เงินมาแล้วใช้จ่ายแบบไม่คิด ตัวเราและครอบครัวนั้นแหละที่จะทุกข์ยาก คนอื่นไม่ได้เดือดร้อนอะไรกับเราด้วย

๗. เร่งชำระหนี้คืน เพราะดอกเบี้ยเดินอยู่บนเงินต้นตลอดเวลา เมื่อมีกำลังจ่ายคืนต้องรีบจ่าย เพื่อลดเงินต้นและดอกเบี้ย

๘. ให้เลิกคิดที่จะรวยทางลัด เพราะการเก็บเงินและการลงทุนต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลาหลายปี ผู้แก่ไข่นี้ต้องมีความสามารถในการรอคอยความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๙. ควรหลีกเลี่ยงการเสี่ยงโชค ที่คิดว่าจะมาช่วยปลดหนี้ได้โดยเร็ว เพราะจะทำให้เรารอคอยความหวังในสิ่งที่ไม่แน่นอนหรือเป็นไปได้ยาก

ข้อควรคิดก่อนเป็นหนี้ ก่อนจะตัดสินใจกู้เงิน ควรหยุดคิดและตอบคำถามตนเองก่อน ดังนี้

คำถามเพื่อหยุดคิด	A	B
เรากำลังเป็นหนี้เพราะความจำเป็น (Need) หรือความต้องการ (Want)	จำเป็น	ต้องการ
เราจะมีเงินเพียงพอผ่อนชำระหนี้ไปตลอดรอดฝั่งหรือไม่	ใช่	ไม่แน่ใจ
ยอดเงินผ่อนหนี้จะมีผลกระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของเราหรือไม่	ไม่มี	ไม่แน่ใจ
ดอกเบี้ยต้องวัดและดอกเบี้ยทั้งหมดที่ต้องจ่ายคุ้มค่ากับการเป็นหนี้หรือไม่	ใช่	ไม่แน่ใจ
ถ้าไม่เป็นหนี้วันนี้ เดือนหน้าเราจะเดือดร้อนหรือไม่	ใช่	ไม่
มีทางเลือกที่ดีกว่านี้จากเจ้าหนี้รายอื่นหรือหนี้ประเภทอื่นหรือไม่	ไม่มี	ไม่แน่ใจ
มีทางเลือกอื่นๆ นอกจากการเป็นหนี้ใช่หรือไม่	ไม่มี	ไม่แน่ใจ

ถ้าคำตอบเป็นข้อ A ทั้งหมด แสดงว่า การก่อหนี้ในครั้งนี้มีเหตุผลมากเพียงพอ และไม่น่าจะเป็นเหตุให้มีปัญหาทางการเงินในอนาคต

ผ่อนชำระหนี้เท่าไร ไม่หนักเกินไป

ในแต่ละเดือนเราควรผ่อนชำระหนี้ประมาณเท่าไร จึงจะไม่เป็นภาระมากเกินไป

๑. หนี้บัตรเครดิต พยายามควบคุมการรูดบัตรและการชำระหนี้อื่นๆ อย่างสิ้นเชิงส่วนบุคคลหรือผ่อนสินค้า ไม่ให้เกิน ๑๐-๒๐ % ของรายได้

๒. หนี้ผ่อนบ้าน ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมไม่ควรเกิน ๓๐ % ของรายได้ แต่ถ้าไม่มีภาระหนี้สินอื่นๆ ก็สามารถเพิ่มเป็น ๕๐ % ได้ เพราะยังผ่อนมากเท่าไร หนี้ก็ยิ่งหมดเร็วเท่านั้น

๓. หนี้ผ่อนรถ จำนวนเงินที่ใช้ผ่อนรถในแต่ละเดือนควรอยู่ที่ ๒๐ % ของรายได้ หากมากกว่านี้อาจหนักเกินไป

๔. หนี้สินรวม การผ่อนชำระหนี้ทุกอย่างรวมกันในแต่ละเดือนไม่ควรเกิน ๕๐ % ของรายได้

ขั้นตอนในการบริหารจัดการหนี้สิน

๑. รวบรวมข้อมูลเรื่องรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน

๒. สำนักรฐานการเงินของตนเอง เป็นการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่

๓. บริหารหนี้สิน หรือ บริหารความมั่งคั่ง หากสินทรัพย์ที่เรานำไปลงทุนอยู่ ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยหนี้สินของเรา ก็ควรจะนำสินทรัพย์นั้นมาชำระหนี้จะได้ประโยชน์มากกว่า

๔. ประเมินความสามารถของตนเองในการชำระหนี้คืน

๕. ชำระหนี้คืนเพิ่ม

๖. จัดการกับหนี้สิน เป็นการยุบ ย้าย รวม หนี้ต่างๆ หรือเจรจากับเจ้าหนี้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากการผ่อนชำระหนี้ให้น้อยลง หรือการลดหนี้อย่างเป็นระบบจากเล็กไปใหญ่

แหล่งเงินที่จะสามารถนำมาชำระหนี้คืนได้

๑. นำเงินออมที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้หรือหนี้สินของเรา มาจ่ายหนี้คืน

๒. การประหยัดเพิ่มอีกเดือนละเล็กน้อย เช่น ค่าโทรศัพท์ รายจ่ายบันเทิงบางอย่าง เป็นต้น เหมือนกับโรงงานที่พยายามลดต้นทุนการผลิต เพื่อลดการขาดทุนหรือเพิ่มกำไร

๓. หาแหล่งเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเพื่อย้ายหนี้ จะช่วยให้ชำระคืนเงินต้นได้มากขึ้น

๔. หารายได้เพิ่มเติมด้วยการทำงานล่วงเวลา ทำงานพิเศษ ค่าขายเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น

๕. ขายทรัพย์สินบางส่วนเพื่อนำไปชำระหนี้

การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สินบุคลากรในหน่วยงาน

๑. ปลุกฝังการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นให้มีค่านิยมในการครองชีพแบบพอเพียง หรือการปรับปรุงพฤติกรรมการบริโภคให้เหมาะสมกับรายได้ เป็นการร่วมกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการมีหนี้สินล้นพ้นตัว

๒. การให้ความรู้ด้านการเงินส่วนบุคคล เพื่อให้มีวิธีคิด วางแผนการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสถานะภาพ มีการออมเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินในด้านต่างๆ ที่วางไว้ ไม่มีปัญหาหนี้สินและมีความสุขในวัยเกษียณ

๓. ส่งเสริมการมีอาชีพเสริมนอกเหนือจากงานประจำ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้อย่างแท้จริง และมีความมั่นคงถาวร โดยไม่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่ของงานหลัก ทั้งในด้านเวลาทำงานและสมรรถภาพ

๔. การพิจารณาจัดหาสวัสดิการ เพื่อสร้างปัจจัยแวดล้อมในการช่วยบรรเทาค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือการลดภาระหนี้สินรายเดือนจากการได้ซื้อทรัพย์สินในราคาถูก

การวางแผนเงินสำรองฉุกเฉิน

เงินสำรองฉุกเฉินถือเป็นเงินเก็บก้อนแรกที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะทุกคนมีโอกาสประสบเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ที่จะกระทบกับการเงินของเราไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การมีเงินสำรองฉุกเฉินจะช่วยให้เราผ่านเหตุการณ์ร้ายๆ เหล่านั้นได้ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับเป้าหมายทางการเงินอื่นๆ ของเราเลย หากเราเตรียมไว้มากพอ ดังนั้นการออมเงินสำรองฉุกเฉินเป็นลำดับแรก ถือเป็นรากฐานสำคัญในการวางแผนทางการเงิน หลักในการวางแผนเก็บเงินสำรองฉุกเฉิน คือ การทำให้เรามีเงินใช้จ่ายในกรณีที่ขาดรายได้ไปอย่างน้อย ๖ เดือน

$$\text{เงินสำรองฉุกเฉิน} = \text{รายจ่ายต่อเดือน} \times ๖$$

การเก็บเงินสำรองฉุกเฉินควรเลือกเครื่องมือทางการเงินที่มีสภาพคล่องสูงและมีความเสี่ยงต่ำ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน สามารถนำออกมาใช้ได้ง่ายโดยไม่ขาดทุนเงินต้น เช่น เงินฝากออกทรัพย์ กองทุนตลาดเงิน กองทุนตราสารหนี้ เป็นต้น เราสามารถเริ่มเก็บเงินสำรองฉุกเฉินได้ตั้งแต่วันนี้ โดยทยอยเก็บจากจำนวนที่ไม่กระทบต่อค่าใช้จ่ายจำเป็นไปจนกว่าจะครบจำนวนตามเป้าหมาย หากมีเงินพิเศษอื่นๆ ก็ให้นำมาสมทบจะช่วยให้ถึงเป้าหมายได้เร็วขึ้น เมื่อครบแล้วนำเงินส่วนนี้ไปเติมเต็มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป หากฝากไว้ในที่ความเสี่ยงต่ำ ผลตอบแทนก็ต่ำไปด้วย เสียโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงหากเก็บไว้จำนวนมากเกินไป

เครื่องมือทางการเงิน สำหรับเก็บเงินสำรองฉุกเฉิน เช่น

๑. บัญชีออมทรัพย์ธรรมดา เปิดบัญชีแยกออกจากบัญชีค่าใช้จ่าย เบิกถอนง่ายไม่มีเงื่อนไขเรื่องระยะเวลา มีความคล่องตัวสูง แต่ดอกเบี้ยต่ำมาก
๒. บัญชีออมทรัพย์แบบพิเศษ ประเภทฝากไม่ประจำที่ดอกเบี้ยสูงกว่าข้อ ๑
๓. กองทุนตลาดเงิน ได้แก่ กองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารเงินตราสารหนี้ระยะเวลานั้นๆ มีความเสี่ยงต่ำ เลือกเฉพาะตัวที่ขายแล้วได้เงินเร็วที่สุด
๔. กองทุนตราสารหนี้ ให้ผลตอบแทนสูง แต่มีความผันผวน สภาพคล่องขายแล้วได้เงินสองวันถัดไป หรือกองทุนตราสารหนี้ระยะสั้น ขายแล้วได้เงินวันทำการถัดไป

การจัดการความเสี่ยง

การจัดการความเสี่ยงก็เพื่อให้อนาคตทางการเงินมีความมั่นคงและปลอดภัย สามารถบริหารจัดการได้ ๒ ทาง คือ

๑. การรับความเสี่ยงไว้เอง หมายความว่า หากเกิดเหตุการณ์ขึ้น เราได้เตรียมพร้อมรับมือไว้แล้ว ในที่นี้ก็คือการเตรียมเงินไว้รับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยส่วนมากจะใช้กับความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหายไม่มากนัก สามารถใช้เงินสำรองฉุกเฉินหรือเลือกออมเงินบางส่วนไว้รองรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

๒. การโอนความเสี่ยงให้บริษัทประกัน เป็นการโอนความเสี่ยงให้คนอื่นรับผิดชอบ ซึ่งต้องแลกด้วยค่าธรรมเนียม โดยบริษัทประกันจะนำไปบริหารจัดการ ยังมีผู้มาทำประกันมากเท่าไรก็จะช่วยเฉลี่ยความเสี่ยงได้เท่านั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่รับประกันขึ้นก็นำเงินไปชดเชยแก่ผู้เอาประกันตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ วิธีนี้ใช้รับมือกับความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางการเงินรุนแรง เช่น ประกันไฟไหม้บ้าน ประกันโรคร้ายแรง ประกันชีวิต เป็นต้น การเลือกเสียค่าธรรมเนียมจำนวนไม่มาก แต่ได้ความคุ้มครองสูงจะเป็นทางเลือกที่นิยมทำกันโดยทั่วไป

ความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ ความเสี่ยงต่อทรัพย์สิน และ ความเสี่ยงต่อการใช้ชีวิต

ความเสี่ยงต่อทรัพย์สิน

เป็นความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของเรา เช่น บ้าน รถยนต์ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เมื่อไปซื้อบ้านหรือรถยนต์ ผู้ขายจะเชิญชวนให้ทำประกันอัคคีภัย ประกันภัยรถยนต์ ซึ่งทุกคนยินดีจ่ายเพราะเข้าใจดีว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์เหล่านั้นค่าใช้จ่ายจะสูงมาก จึงเลือกทำประกันไว้ กรณีเป็นรถยนต์เก่าก็อาจพิจารณาทำประกันชั้น ๓ ที่คุ้มครองรถคู่กรณีอย่างเดียว เบี้ยประกันถูกกว่าประเภทอื่นๆ

ความเสี่ยงต่อการใช้ชีวิต

๑. การสูญเสียชีวิต ผู้วางแผนการเงินต้องพิจารณาว่าจะเกิดผลกระทบทางการเงินต่อครอบครัวอย่างไรบ้าง บางคนเป็นหัวหน้าครอบครัว ก็ต้องคิดว่าครอบครัวเรามีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่าไร และอยากดูแลครอบครัวไปอีกกี่ปีถึงจะหมดห่วง รวบรวมรายจ่ายทุกๆ ด้านเท่าที่เป็นไปได้ เช่น ค่าเล่าเรียนลูก หนี้สินต่างๆ ที่ยังต้องผ่อนชำระ เป็นต้น

๒. การทุพพลภาพ เนื่องจากอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยจนช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ทำให้ขาดรายได้ถาวร แต่รายจ่ายยังมีอยู่ ซึ่งเป็นกรณีที่น่ากลัวกว่าการสูญเสียชีวิต เพราะนอกจากรายจ่ายของครอบครัวแล้วยังมีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเลี้ยงดูตัวเอง การเตรียมรับสถานการณ์ด้านนี้ พิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูตนเอง โดยคนทุพพลภาพส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่โดยเฉลี่ย ๑๐ ปี ถ้าจะซื้อประกันก็ต้องพิจารณาเป็นกรณีทุพพลภาพแยกจากเสียชีวิต เพราะช่วงที่เราทุพพลภาพบริษัทจะจ่ายเป็นค่าเลี้ยงดูรายปีหรือค่าชดเชยรายได้เมื่อเสียชีวิตถึงจะได้เงินก้อนมากกว่าวางแผนให้ครอบครัวและเพียงพอในแต่ละช่วงเวลา

๓. ค่ารักษาพยาบาลและอุบัติเหตุ เนื่องจากในปัจจุบันค่ารักษาพยาบาลมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น การเตรียมรับมือก็ต้องดูว่า ปัจจุบันเรามีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเท่าไรบ้าง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเป็นอย่างไร และอาจมีการจ่ายเพิ่มเติม จึงต้องเก็บเงินสำรองไว้หรือซื้อประกันสุขภาพเพิ่มเติม

๔. โรคร้ายแรง ที่ต้องใช้เงินรักษาสูงกว่าโรคทั่วไป และอาจหยุดงานเป็นระยะเวลาหนึ่งด้วย ทำให้ขาดรายได้ เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคเกี่ยวกับเส้นเลือดในสมอง เป็นต้น หากไม่สามารถเตรียมเงินไว้รับมือในกรณีนี้ได้ ก็ให้พิจารณาซื้อประกันโรคร้ายแรงดังกล่าวได้

ดังนั้น การโอนความเสี่ยงด้วยประกัน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการความเสี่ยง ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ให้ความคุ้มครองหรือรับความเสี่ยงแทนเรา ปัจจุบันแยกออกเป็น ๓ หมวดตามลักษณะความเสียหายที่เกิดขึ้น คือ ประกันชีวิต ค่ารักษาพยาบาลจ่ายตามจริง และค่าชดเชยรายได้จากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือทุพพลภาพ ในการพิจารณาเลือกจะทำประกันลักษณะใดและจำนวนเท่าไรนั้น ก็ต้องประเมินความเสียหายในแต่ละกรณีถ้าเกิดขึ้นจริง หากปัจจุบันยังเตรียมเงินไม่พอ หรือไม่สามารถเตรียมเองได้ในเวลาอันสั้น ก็ต้องพิจารณาซื้อประกันเพื่อได้รับความคุ้มครองทันที เพราะเหตุการณ์เหล่านั้น จะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ส่วนการค่อยๆ เก็บออมเองส่วนหนึ่งเพื่อเตรียมการไว้รับมือเองก็สามารถทำได้ เมื่อเก็บได้บางส่วนจึงค่อยพิจารณาลดวงเงินประกันลง หรือพิจารณายกเลิกสัญญาบางตัวได้ หากเราเตรียมการรับมือไว้อย่างเหมาะสมแล้ว

ประกันชีวิต

ก่อนซื้อประกันชีวิต ควรมีการคำนวณเงินทั้งหมดที่เราต้องการจะให้ครอบครัวเมื่อเสียชีวิตก่อน หลังจากนั้นตรวจสอบสินทรัพย์ที่มีอยู่ (เฉพาะที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายๆ) ว่ามีอยู่ทั้งหมดเท่าไร ถ้ายังไม่พอ ขาดอยู่เท่าไร แล้วจึงพิจารณาเป็นวงเงินประกันชีวิตที่เราต้องการจะซื้อ

การคำนวณเงินที่ต้องการเตรียมให้แก่ครอบครัว หลักในการคำนวณ มี ๒ วิธี คือ

๑. ตามความสามารถ วิธีนี้คิดเสมือนว่า หากเราจากไปก่อนครอบครัวจะไม่มีผลกระทบจากการสูญเสียรายได้ของเราเลย หรือยังมีรายได้จากเราเลี้ยงอยู่ตลอด วิธีคำนวณให้คิดว่า จากวันนี้จนถึงวันที่เกษียณ เราสามารถหาเงินได้อีกเท่าไร เงินจำนวนนี้จะเป็นค่าความสามารถของเราในอนาคตนั่นเอง หรืออาจคิดแค่ระยะเวลาที่ให้ครอบครัวตั้งสติ ตั้งตัว ออกไปทำงานได้ อาจจะเป็น ๕-๑๐ ปี ก็แล้วแต่หัวหน้าครอบครัวจะวางแผนและกำลังซื้อ

๒. ตามภาระค่าใช้จ่าย วิธีคิดก็คือ ให้รวบรวมภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกมา ตามรายการดังนี้

- ค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูครอบครัวต่อปี x จำนวนปีที่อยากเลี้ยงดูครอบครัว
- ค่าเล่าเรียนบุตรจนจบการศึกษา
- ภาระหนี้สินคงค้างทั้งหมด (เฉพาะหนี้สินที่ไม่มีประกันสินเชื่อ)
- ค่าจัดการศพ

รวมได้เท่าไร ก็เป็นจำนวนเงินทั้งหมดที่ต้องการเตรียมให้แก่ครอบครัวนั่นเอง

สินทรัพย์ที่มีอยู่ เป็นสินทรัพย์ที่สามารถขายหรือแปรเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ตราราคาที่ขายได้ ออกมาทั้งหมด แต่หากสินทรัพย์ใดต้องการเก็บไว้เป็นมรดก หรือเก็บไว้ให้ครอบครัวได้ใช้ ก็ไม่ควรนำมานับคำนวณ เช่น บ้านที่อยู่อาศัย เพราะถ้าขายไปครอบครัวจะไม่มีที่อยู่ ทั้งนี้ หากมีประกันชีวิตที่ทำไว้แล้ว ก็ให้นับรวมไว้ด้วย โดยดูจากทุนประกันชีวิตในกรมธรรม์

วงเงินประกันชีวิต วิธีคิดวงเงินประกันชีวิตที่ต้องการซื้อ

$$\text{วงเงินประกันชีวิต} = \text{เงินที่ต้องการเตรียมให้ครอบครัว} - \text{สินทรัพย์ที่มีอยู่}$$

ประเภทของประกันชีวิต

๑. ประกันชีวิตแบบตลอดชีพ เป็นการรับประกันชีวิตตลอดอายุผู้เอาประกัน

ข้อดี ใช้สำหรับประกันชีวิตจริงๆ เบี้ยประกันถูก และมีมูลค่าเงินสดในตัว หากยกเลิกสัญญาก่อนเวลาที่กำหนดจะมีเงินเหลือคืนบางส่วน อีกทั้งเบี้ยประกันทั้งหมดเอาไปลดหย่อนภาษีได้

ข้อเสีย ใช้เป็นเครื่องมือในการออมเงินไม่ได้ เพราะไม่มีเงินคืนระหว่างที่สัญญามีผลบังคับ ต้องเสียชีวิตเท่านั้น ถึงจะได้สินไหมทดแทนตามทุนประกัน

๒. ประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา เป็นกรมธรรม์ที่มีอายุจำกัด บริษัทจะจ่ายเงินสินไหมให้ผู้รับผลประโยชน์ หากผู้เอาประกันเสียชีวิตในขณะที่กรมธรรม์มีผลบังคับ แต่ไม่มีเงินคืนเมื่อครบอายุกรมธรรม์

ข้อดี เบี้ยประกันถูกที่สุด ส่วนใหญ่ใช้สำหรับคุ้มครองสินเชื่อ เช่น บ้าน หรือเงินกู้ธุรกิจ เพราะใช้คุ้มครองเฉพาะช่วงระยะเวลาที่เราเป็นหนี้ เช่น ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปี เท่านั้น และเบี้ยประกันทั้งหมดนำไปลดหย่อนภาษีได้ (เฉพาะกรมธรรม์ที่ระยะเวลาคุ้มครองตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป และไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

ข้อเสีย ไม่มีเงินคืน เป็นเบี้ยประกันที่จ่ายทิ้ง เพื่อคุ้มครองโดยเฉพาะ

๓. ประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ เป็นกรมธรรม์ที่มีอายุจำกัด บริษัทจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้รับผลประโยชน์เมื่อเสียชีวิต แต่หากมีชีวิตครบอายุกรมธรรม์ จะมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกัน

ข้อดี ใช้เป็นเครื่องมือในการออมเงินได้ เพราะมีเงินคืนเมื่อครบสัญญา หรือบางแบบจะให้เงินคืนระหว่างสัญญาด้วย เช่น ทุกๆ ๒ ปี ๓ ปี ๕ ปี เป็นต้น ส่วนใหญ่เอาไว้อลดหย่อนภาษี เพราะเบี้ยประกันทั้งหมด นำไปลดหย่อนภาษีได้ (ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

ข้อเสีย ผลตอบแทนต่ำมาก ส่วนใหญ่ไม่ถึง ๒ % ต่อปี แต่แลกด้วยความคุ้มครองที่ได้ และรวมเรื่องประหยัดภาษีด้วย ถ้าฐานภาษีสูงๆ ก็อาจจะคุ้ม

๔. ประกันชีวิตแบบบำนาญ คล้ายกับแบบออมทรัพย์ โดยบริษัทประกันชีวิตจะเก็บเบี้ยประกันจนถึงอายุระดับหนึ่งแล้วทยอยจ่ายเงินให้แก่ผู้เอาประกัน

ข้อดี ใช้เป็นเครื่องมือในการออมเงินได้ เพราะมีเงินคืนให้ทุกๆ ปี เมื่อครบอายุที่กำหนด เอาไว้เป็นค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ และยังได้ทุนประกันชีวิตด้วย อีกทั้งเบี้ยประกันทั้งหมดนำไปลดหย่อนภาษีได้ (ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ๑๕ % ของรายได้ทั้งปี)

ข้อเสีย ผลตอบแทนต่ำ และระยะเวลายาวนานกว่าจะได้เงินคืน

๕. ประกันชีวิตควบการลงทุน เป็นการทำประกันชีวิต โดยได้ความคุ้มครองค่าความสามารถ และในขณะเดียวกันก็ไม่เสียโอกาสการลงทุนในกองทุนรวม ที่ทางบริษัทประกันคัดสรรมาให้ผู้เอาประกันได้เลือกลงทุน ตามความเสี่ยงที่ผู้เอาประกันรับได้ โดยตัวแทนที่ทำหน้าที่นำเสนอขายแบบประกันนี้จะต้องมีใบอนุญาตจาก กลต. ด้วย

ข้อดี เลือกทุนประกันได้ว่า จะเน้นทุนประกันหรือเน้นการลงทุน มีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงจากการลงทุนในกองทุน และมีความยืดหยุ่นสูง สามารถกำหนดระยะเวลาในการชำระเบี้ยได้ และสามารถคุ้มครองได้ยาวนาน เหมือนประกันแบบตลอดชีพ อีกทั้งสามารถขายหน่วยลงทุนนำเงินออกมาบางส่วนระหว่างสัญญาได้

ข้อเสีย ผลตอบแทนไม่แน่นอน บริษัทไม่รับประกันผลตอบแทนว่าจะได้เท่าไร ขึ้นอยู่กับตลาด หากระยะเวลาในการลงทุนมากพอ (เกิน ๑๕ ปีขึ้นไป) ความเสี่ยงจากการขาดทุนจะน้อยมาก

หากจะเลือกประกันชีวิตควบการลงทุน ควรจะมองที่ทุนประกันเป็นหลัก เพราะได้สูงกว่าประกันออมทรัพย์ (เทียบที่เบี้ยประกันเท่ากัน) ส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นเรื่องรอง

คำปรึกษาพยาบาล

ในปัจจุบันคำปรึกษาพยาบาลมีแต่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ถ้าเปรียบเทียบกับอัตราการเติบโต จะสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อในหมวดอื่นๆ ค่อนข้างมาก ประมาณ ๑๐ % ต่อปี ถ้าต้องเตรียมรับมือด้วยตนเองต้องเตรียมเงินไว้เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้น การโอนความเสี่ยงให้บริษัทประกันในเรื่องของคำปรึกษาพยาบาล จะเป็นคำตอบที่หลายคนให้ความสนใจมาก ประกันสังคม หรือโครงการบัตรทอง ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

การประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพรวมถึงประกันอุบัติเหตุด้วย เป็นประกันที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้เรา หากเราต้องเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล โดยบริษัทรับประกันค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงจากการรักษาเท่านั้น เบี้ยประกันสุขภาพจะเป็นเบี้ยที่จ่ายเพื่อคุ้มครองปีต่อปี ไม่มีกำหนดระยะเวลา จะยกเลิกปีไหนก็ได้ เพราะประกันสุขภาพไม่มีเงินคืนให้ แต่การที่จะทำประกันสุขภาพได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ไม่มีประวัติการรักษาต่อเนื่อง หรือถ้าเคยมีประวัติการรักษาต้องรักษาหายแล้วเท่านั้น มิฉะนั้นบริษัทอาจพิจารณาไม่รับประกัน หรือคุ้มครองเฉพาะโรคที่เราไม่เคยเป็นมาก่อน

ประเภทของประกันสุขภาพ

๑. ประกันสุขภาพผู้ป่วยนอก เป็นประกันที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกให้แก่ผู้เอาประกัน ส่วนมากจะกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายต่อครั้ง
๒. ประกันสุขภาพผู้ป่วยใน เป็นประกันที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยในให้แก่ผู้เอาประกัน โดยจะแบ่งหมวดหมู่ค่ารักษาพยาบาล และมีเพดานกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวด ถ้าเกินจะต้องจ่ายส่วนเกินเอง
๓. ประกันสุขภาพผู้ป่วยในแบบเหมาจ่ายค่ารักษารายปี เป็นประกันกำหนดวงเงินค่ารักษาต่อปี ปัจจุบันเป็นที่นิยมมาก เนื่องจากได้วงเงินที่สูงเมื่อเทียบกับเบี้ยประกันที่จ่ายแล้วถือว่าสมเหตุสมผล
๔. ประกันโรคร้ายแรง เป็นกลุ่มโรคที่มีโอกาสสูญเสียชีวิตสูง หรือมีผลต่อการใช้ชีวิตและการทำงานมาก เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคเส้นเลือดในสมอง จะมีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงมาก และต้องรักษาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ถ้าใช้ประกันสุขภาพเพียงอย่างเดียวไม่พอนั่นเอง ปัจจุบันจึงได้มีแบบประกันเพื่อคุ้มครองกลุ่มโรคร้ายแรงโดยเฉพาะ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ใช้คุ้มครองได้ดี และควรพิจารณาทำอย่างมาก เนื่องจากเบี้ยประกันถูกในกลุ่มผู้เอาประกันอายุน้อยๆ เพราะโอกาสเกิดน้อยกว่าการรักษาพยาบาลแบบอื่นๆ และจ่ายวงเงินให้ค่อนข้างสูง การจ่ายค่าสินไหมจะต่างจากประกันสุขภาพ

หลักการเลือกประกันสุขภาพ

ก่อนอื่นต้องพิจารณาก่อนว่า โรงพยาบาลที่เราเลือกมีค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวดเป็นอย่างไร เช่น ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคต่างๆ จากนั้นจึงมาเลือกแบบประกัน ที่ให้ความคุ้มครองได้ครอบคลุมมากที่สุด โดยที่เราไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนตัวเอง และพิจารณางบประมาณที่เราสามารถจ่ายได้ในแต่ละปี อาจแบ่งเงินสำรองฉุกเฉินสำหรับค่าใช้จ่ายส่วนนี้มาช่วยได้อีกทางหนึ่ง ประโยชน์จากการประกันสุขภาพคือ การบริการและวิธีการรักษาของแพทย์ จะมีผลในด้านคุณภาพเพราะทุกอย่างเป็นธุรกิจ โรงพยาบาลจะเชื่อมั่นว่ามีเงินจ่ายจากประกัน อย่างไรก็ตามที่สำคัญที่สุดคือ กำลังทรัพย์ของเราในการซื้อประกันด้วย หากเราต้องทุ่มเงินออมทั้งหมดเพื่อจ่ายค่าประกัน เป้าหมายอื่นๆ ที่เรามีก็คงไม่สำเร็จ อย่างไรก็ตามการจัดสรรเงินออมให้เหมาะสมด้วย

ประกันชดเชยรายได้

กรณีมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วส่งผลให้เราต้องหยุดทำงาน ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุการเจ็บป่วย การพักรักษาตัวจากอุบัติเหตุ หรือทุพพลภาพชั่วคราวหรือถาวร ทุกกรณีล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดความสูญเสียทางการเงินทั้งสิ้น ทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายในการพักรักษาตัว และในบางคนที่ทำงานส่วนตัว อาชีพอิสระ อาชีพเสริม หรือเป็นลูกจ้าง ก็ต้องหยุดงานนานๆ ทำให้ขาดรายได้ไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเราอาจทำประกันสุขภาพอุบัติเหตุไว้ หรือใช้ประกันสังคมหรือบัตรทอง ก็อาจจะพอช่วยได้บ้าง แต่เรื่องของการขาดรายได้จะทำอย่างไร หากเป็นกรณีที่หยุดงานชั่วคราวอาจจะไม่เป็นปัญหามากนัก ถ้าเรามีแผนเงินสำรองฉุกเฉินไว้เป็นอย่างดี ก็สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวไปได้ ๓-๖ เดือน แล้วแต่จะเตรียมสำรองไว้มากน้อยแค่ไหน แต่ถ้าเป็นการขาดรายได้ถาวร เช่น ทุพพลภาพ หรือขาดรายได้ชั่วคราวเป็นเวลานานๆ เช่น เป็นโรคมะเร็งต้องพักรักษาตัว ๑-๒ ปี ถ้าหายก็กลับไปทำงานได้ เป็นต้น กรณีแบบนี้จะทำอย่างไร ดังนั้น จึงมีประกันประเภทหนึ่งที่ออกแบบมาเพื่อรองรับรายได้ที่ขาดหายไป เป็นประกันชดเชยรายได้ แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

๑. ชดเชยรายได้รายวัน ในการรักษาตัวที่โรงพยาบาล ประกันประเภทนี้จะจ่ายค่าสินไหมตามจำนวนวันที่เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลและค่าชดเชยต่อวัน เช่น ทำประกันชดเชยรายได้วันละ ๑,๐๐๐ บาท เข้ารักษาตัว ๕ วัน บริษัทจะจ่ายเงินสินไหมชดเชยให้ ๕,๐๐๐ บาท ผู้ที่เหมาะสมจะทำประกันประเภทนี้ คือ ผู้ที่มีรายได้เป็นรายวัน เช่น ลูกจ้างรายวัน พ่อค้าแม่ค้าที่ขาดรายได้ถ้าหยุดขายของ หรือเจ้าของกิจการที่รายได้จะมีผลกระทบถ้าเจ้าของต้องหยุดทำงาน เป็นต้น

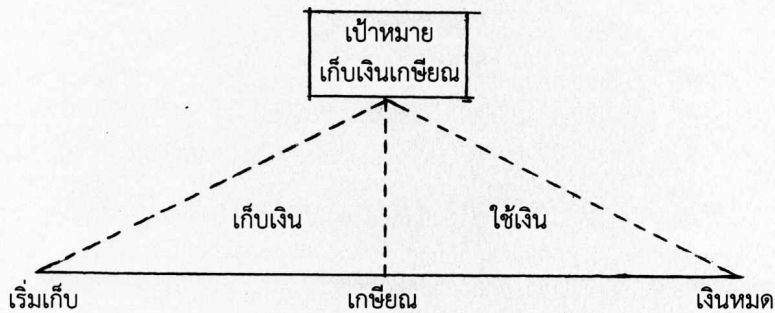
๒. ชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพชั่วคราว กรณีต้องกลับมารักษาตัวที่บ้าน ประกันประเภทแรกจะไม่คุ้มครอง เช่น หากต้องกลับมารักษาตัวที่บ้านอีก ๒ เดือน เป็นการทุพพลภาพชั่วคราว (๒ เดือน) กรณีแบบนี้ทำให้ต้องหยุดทำงานหลายสัปดาห์และขาดรายได้ ประกันที่คุ้มครองเรื่องนี้จะคุ้มครองเฉพาะกรณีอุบัติเหตุอย่างเดียว และจะชดเชยให้เป็นรายสัปดาห์ แต่ถ้าเป็นโรคจะไม่คุ้มครอง เพราะเป็นโรคไม่ถือว่าเป็นทุพพลภาพจากอุบัติเหตุ

๓. ชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพ ประกันประเภทนี้จะจ่ายค่าสินไหมเลี้ยงดูเรา ตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น ๑๐ ปี โดยชดเชยให้เป็นรายปีหรือรายเดือนแล้วแต่แบบประกัน และคุ้มครองเฉพาะกรณีอุบัติเหตุเท่านั้น แต่จะมีอีกประเภทหนึ่งคือประกันคุ้มครองโรคร้ายแรง ซึ่งส่วนมากจะรวมถึงการทุพพลภาพถาวรด้วย ไม่ว่าจะเกิดจากอุบัติเหตุหรือเส้นเลือดในสมองแตก อัมพาต ก็คุ้มครอง ซึ่งจะจ่ายเป็นเงินชดเชยล่วงหน้าให้ตามทุนประกันที่ทำไว้

คนส่วนมากมักนึกถึงในเรื่องการขาดรายได้ จากกรณีต่างๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น จึงไม่ได้เตรียมตัวเมื่อเกิดเหตุขึ้นจริงก็ก่อให้เกิดผลกระทบทางการเงินมากมาย ดังนั้น การวางแผนการเงินเราจะต้องอุดรอยรั่วเหล่านี้ให้หมด ทั้งนี้ ไม่ใช่หมายความว่าเราจะต้องซื้อประกันไปเสียทุกอย่าง แต่ให้คิดหาทางรับมือ จะด้วยการเตรียมไว้เอง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุโดยง่าย ซึ่งถือเป็นการจัดการความเสี่ยงอย่างหนึ่งเช่นเดียวกัน

การวางแผนเกษียณ

การวางแผนเกษียณถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของการวางแผนการเงิน เพราะทุกคนต้องถึงวัยที่อยากหยุดทำงานด้วยกันทั้งนั้น หรืออยากมีอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณ ที่สามารถสร้างรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่า ค่าลิขสิทธิ์ เงินปันผล ดอกเบี้ย เป็นต้น ที่เพียงพอสำหรับรายจ่ายต่อเดือนโดยไม่ต้องลงมือทำงาน ซึ่งทุกคนสามารถทำได้หากมีวินัยทางการเงินมากพอ และเลือกเครื่องมือทางการเงินที่ถูกต้อง การวางแผนเกษียณจึงเป็นการเก็บเงินก้อนไว้ใช้จ่ายตอนเกษียณอย่างเพียงพอนั่นเอง

๑. คำนวณระยะเวลาใช้เงินและเก็บเงิน ขั้นตอนแรกให้ตั้งเป้าหมายว่าเราต้องการเกษียณตอนอายุเท่าไร ตอนนี้อายุเท่าไร เหลือเวลาเก็บเงินอีกกี่ปี และต้องการมีเงินใช้จ่ายหลังเกษียณกี่ปี ตัวอย่างเช่น ขณะนี้อายุ ๓๐ ปี ต้องการเกษียณที่อายุ ๖๐ ปี และต้องการมีเงินใช้จ่ายไปจนถึงอายุ ๘๐ ปี เพราะฉะนั้นจึงมีเวลาเก็บเงิน $60-30 = 30$ ปี และมีเวลาใช้เงินหลังเกษียณ $80-60 = 20$ ปี

๒. คำนวณเงินใช้จ่ายต่อปี สำนวณตัวเองว่าต้องการมีเงินใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณเท่าไร ถ้าวางเงินเพื่อด้วยอาจใช้วิธีนำค่าเงินปัจจุบันคูณด้วย ๒ ไปเลย แต่ถ้าคนที่มีความจำเป็นไม่เกินไป ๑๕ ปี อาจคูณด้วย ๑.๕ ก็ได้ ตัวอย่างเช่น อยากมีเงินใช้จ่ายหลังเกษียณ เดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท $\times 2$ เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ๒๔๐,๐๐๐ บาทต่อปี จากนั้นสรุปเป็นยอดเงินทั้งหมดที่ควรจะมีก่อนเกษียณ ซึ่งเป็นเงินที่เราเตรียมไว้ใช้จ่ายทั้งหมดหลังเกษียณ จากตัวอย่างตามข้อ ๑ จะได้ $240,000 \text{ บาท} \times 20 \text{ ปี} = 4,800,000 \text{ บาท}$

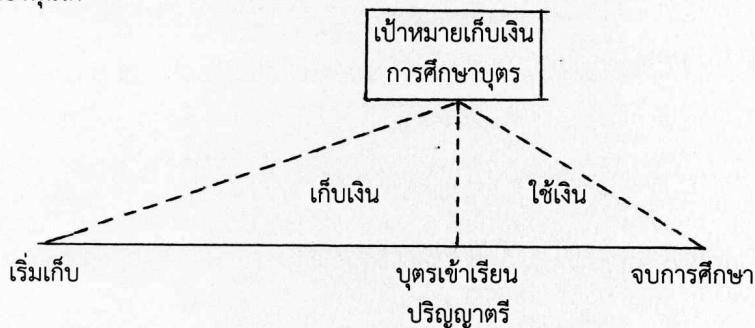
๓. การวางแผนเก็บเงิน หลังจากได้เป้าหมายการเงินแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวางแผนเก็บเงิน โดยต้องเลือกเครื่องมือทางการเงินที่ดีกว่าการฝากเงินธนาคาร ถ้าเลือกการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงเงินเก็บรายเดือนก็จะต่ำลง ระยะเวลาในการลงทุนมีผลมากที่สุด ถ้าเราเริ่มได้เร็วและออมทุกเดือน การที่เราเลือกเครื่องมือที่มีความเสี่ยงสูง ผลตอบแทนสูง ความสำคัญก็คือระยะเวลาต้องนานพอ เพื่อให้สามารถทนต่อความผันผวนของราคาสินทรัพย์ที่เราลงทุนได้ และธรรมชาติของสินทรัพย์ตัวนั้น ในระยะยาวต้องมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเสมอ ถ้าเป็นพวกที่เป็นวัฏจักร ขึ้นลงเป็นรอบๆ อยู่ในช่วงเวลาเดิมๆ ก็ไม่ควรลงทุนในการวางแผนเกษียณ

การวางแผนการศึกษาบุตร

สำหรับผู้ที่มีบุตรแล้วย่อมปรารถนาให้บุตรมีการศึกษาที่ดี อย่างน้อยต้องเรียนจบระดับปริญญาตรี การวางแผนการเงินเพื่อสนับสนุนการศึกษาของบุตร ควรทำตั้งแต่เนิ่นๆ ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระเมื่อบุตรเข้าเรียนได้ แทนที่จะหาเงินกันปีต่อปี สำหรับค่าเทอมและค่ากินอยู่ของบุตร ก็ให้วางแผนเก็บเงินตั้งแต่บุตรอายุยังน้อยๆ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ

๑. ช่วงแรก คือ ช่วงก่อนบุตรเข้าเรียนระดับปริญญาตรี ช่วงนี้จะวางแผนทำอะไรไม่ได้มาก เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินค่อนข้างสั้น การนำไปลงทุนใดๆ จะมีความเสี่ยงสูง เพราะฉะนั้น ควรจะวางแผนเก็บเงินปีต่อปี ถ้าหาเงินได้มากกว่านั้นก็พิจารณาเป็นเงินออมระยะกลาง นำไปซื้อหุ้นกู้หรือพันธบัตรเพื่อไว้อีก ๔-๕ ปีข้างหน้าได้

๒. ช่วงที่สอง คือ ช่วงที่บุตรเข้าเรียนระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นช่วงที่ค่าใช้จ่ายสูง เพราะนอกจากค่าเล่าเรียนแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเช่าที่พัก ค่ากิน ค่าเดินทาง ค่ากิจกรรม ฯลฯ การวางแผนช่วงนี้ เราจะทำเหมือนกับการวางแผนเกษียณ เพราะสามารถวางแผนเก็บเงินยาวๆ ได้ ใช้เครื่องมือที่ผลตอบแทนดี อย่างหุ้นหรือกองทุนได้

คำนวณระยะเวลาใช้เงินและเก็บเงิน

ระยะเวลาใช้เงินสำหรับปริญญาตรีคือ ๔ ปี ส่วนระยะเวลาในการเก็บเงินให้นำอายุบุตรในปัจจุบัน ไปลบ ๑๘ หรือ ๑๘ - อายุบุตร = ระยะเวลาในการเก็บเงิน

คำนวณเงินที่จะใช้จ่ายต่อปี

ค่าใช้จ่ายต่อปีแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนแรกเป็นค่าเล่าเรียนต่อปี ต้องศึกษาหาข้อมูลจากมหาวิทยาลัยที่อยากให้ลูกเรียนว่า เป็นของรัฐ หรือเอกชน หรือส่งไปเรียนต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเท่าไรในปัจจุบัน

ส่วนที่สองเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรต่อปี เช่น ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าเช่าหอ ค่าหนังสือ ฯลฯ การคำนวณให้รวมเงินเพื่อเข้าไปด้วย คิดง่ายๆ เป็นการเผื่อไปในตัวให้คูณด้วย ๒ ไปเลย ก็จะได้ยอดเงินที่จะต้องเตรียมไว้ทั้งหมด

วางแผนเก็บเงิน

เมื่อได้ยอดเงินที่จะต้องเตรียมทั้งหมดแล้ว ต่อไปก็จะเป็นการวางแผนเก็บเงินภายในระยะเวลาที่ได้คำนวณไว้ โดยต้องเลือกเครื่องมือทางการเงินที่ดีกว่าการฝากเงินธนาคาร และเหมาะสมกับระยะเวลา โดยให้ได้ยอดเงินต้นรวมกับผลตอบแทนระหว่างการเก็บเงิน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อบุตรเริ่มเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี

การวางแผนภาษี

หลักการคิดภาษีคือ นำเงินได้ในปีภาษี หักค่าใช้จ่ายตามประเภทของรายได้ และหักค่าลดหย่อน จึงจะเหลือเป็นเงินได้สุทธิที่จะนำไปคำนวณภาษีแบบขั้นบันได สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีอัตราภาษีดังนี้

เงินได้สุทธิ	อัตราภาษี
ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๕
เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๑๐
เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๗๕๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๑๕
เกิน ๗๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๒๐
เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๒๕
เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ร้อยละ ๓๐
เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	ร้อยละ ๓๕

โดยรัฐออกแบบการจัดเก็บภาษีที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย กล่าวคือใครมีรายได้น้อยก็จัดเก็บน้อย ใครมีรายได้มากก็จัดเก็บมาก ดังนั้น การใช้สิทธิในค่าลดหย่อนภาษี จะเป็นผลพลอยได้จากการทำเป้าหมายทางการเงินที่ได้วางแผนไว้ อย่างไรก็ตามหากเรานำเรื่องการลดหย่อนภาษีมาราคิดเป็นลำดับแรก อาจไม่บรรลุตามเป้าหมายทางการเงิน เพราะการใช้สิทธิลดหย่อนภาษีมียกเว้นที่ต้องจ่าย เช่น การซื้อกองทุน LTF RMF หรือ การซื้อประกันชีวิต หรือประกันบำนาญเพื่อลดหย่อนภาษี

กรณีเป็นผู้มีรายได้มากและเสียเงินเก็บมาก ต้องเสียภาษีในอัตราสูง ก็ถือเป็นการเสียประโยชน์ในการเก็บออมของเรา หากมีเงินเหลือจากการทำตามเป้าหมายทางการเงินทุกข้อแล้ว อาจพิจารณาใช้สิทธิในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สามารถตอบโจทย์เป้าหมายทางการเงินและได้สิทธิลดหย่อนภาษีด้วย เช่น LTF RMF ประกันชีวิต ประกันบำนาญ เป็นต้น จะได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

หากเป็นผู้มีรายได้น้อย การใช้สิทธิลดหย่อนภาษีด้วยการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน แทนที่จะช่วยให้มีเงินเหลือมากขึ้น กลับกลายเป็นการเพิ่มภาระทางการเงินขึ้นมาอีก เมื่อหักลบกับเงินภาษีที่ประหยัดได้ แทบจะไม่คุ้มกันเลย ตัวอย่างเช่น การซื้อประกันออมทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ฐานภาษีอยู่ที่ ๑๐ % กลายเป็นว่าเพิ่มภาระทางการเงินปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ได้เงินคืนภาษีแค่ ๑๐,๐๐๐ บาท แล้วถ้าการเก็บเงินปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อประกัน ทำให้เราไม่มีเงินเหลือเก็บ เพื่อเติมเต็มเป้าหมายอื่นๆ อีกเลย ถือว่าวางแผนผิดพลาดและได้ไม่คุ้มเสีย เพราะฉะนั้น การเลือกผลิตภัณฑ์ในการลดหย่อนภาษี ต้องดูที่ความสามารถของเราและที่สำคัญคือ เป้าหมายทางการเงิน เช่น เงินสำรองฉุกเฉิน การป้องกันความเสี่ยง การเก็บเงินเกษียณ การเก็บเงินการศึกษาบุตร ว่าเราได้ทำเป้าหมายนั้นก่อนแล้วหรือยัง

สิทธิลดหย่อนภาษี แบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. สิทธิลดหย่อนขั้นพื้นฐานของชีวิต เพื่อลดภาระส่วนตัว เรื่องบ้าน เรื่องบุตรและพ่อแม่ เป็นต้น
๒. สิทธิลดหย่อนเพื่อการออมและลงทุน เพื่อช่วยวางแผนภาษีและวางแผนเกษียณไปในตัว โดยเป็นการออมและลงทุนในกองทุนประกันสังคม กองทุน กบข. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม LTF RMF และประกันชีวิต
๓. สิทธิลดหย่อนเพื่อการบริจาคเงินให้องค์กรการกุศลหรือสนับสนุนการศึกษา

ตัวอย่างการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี (ภ.ง.ด.๙๐/๙๑)

รายการหักลดหย่อน/ยกเว้นภาษี	จำนวนเงิน
๑. ลดหย่อนส่วนบุคคล ๑.๑ ผู้มีเงินได้ ๑.๒ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวผู้มีเงินได้ ๑.๓ คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ๑.๔ บุตรที่กำลังศึกษาในประเทศ ๑.๕ บุตรที่ไม่ได้ศึกษาหรือศึกษาในต่างประเทศ ๑.๖ ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา ของผู้มีเงินได้ ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา ของคู่สมรสที่ ไม่มีเงินได้ ทั้งนี้ บิดา มารดา มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป และไม่มีเงินได้พึงประเมินเกิน ๓๐,๐๐๐ บาทในปีภาษี ๑.๗ ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ ที่ไม่มีเงินได้พึงประเมินเกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ในปีภาษี	๓๐,๐๐๐ บาท คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ที่ไม่ใช่นิติบุคคล ๖๐,๐๐๐ บาท หากหุ้นส่วนอยู่ใน ประเทศคนเดียวหักลดหย่อนได้ ๓๐,๐๐๐ บาท ๖๐,๐๐๐ บาท ๓๐,๐๐๐ บาท คนละ ๑๗,๐๐๐ บาท คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท คนละ ๖๐,๐๐๐ บาท
๒. ลดหย่อนและยกเว้น สำหรับเบี้ยประกันชีวิต ๒.๑ ผู้มีเงินได้ ๒.๒ คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ๒.๓ คู่สมรสที่มีเงินได้	ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หักลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หักลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ยกเว้นเบี้ยประกันสุขภาพ บิดา มารดา ของ ผู้มีเงินได้ และบิดา มารดาของคู่สมรสที่ ไม่มีเงินได้	ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท
๔. ลดหย่อนและยกเว้นเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุน สำรองเลี้ยงชีพ	ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (หักลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ได้รับยกเว้นไม่เกิน ๔๙๐,๐๐๐ บาท และไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของค่าจ้าง ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของเงินได้พึงประเมินและไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้า กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมาย ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
๕. ยกเว้นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อ การเลี้ยงชีพ (RMF) เงินได้ตามจำนวนที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนใน กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕	

รายการหักลดหย่อน/ยกเว้นภาษี	จำนวนเงิน
๖. ยกเว้นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) เงินได้ตามจำนวนที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๗. ยกเว้นเงินสะสม กบข. ๘. ยกเว้นเงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน ๙. ยกเว้นเงินค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (ไม่รวมค่าชดเชยเพราะเหตุเกษียณอายุหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง) ๑๐. ลดหย่อนและยกเว้น สำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการมีที่อยู่อาศัย ๑๐.๑ ผู้มีเงินได้กู้ยืมคนเดียว ๑๐.๒ ผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันกู้ยืม ๑๑. ลดหย่อนเงินสมทบที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ๑๒. ลดหย่อนและยกเว้นเงินบริจาค ๑๒.๑ ยกเว้นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา	ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของเงินได้พึงประเมินและไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ของค่าจ้างหรือเงินเดือนของการทำงาน ๓๐๐ วันสุดท้าย ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หักลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ได้รับยกเว้นไม่เกิน ๙๐,๐๐๐ บาท) ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตามส่วนเฉลี่ยดอกเบี้ยของจำนวนผู้กู้ ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๙,๐๐๐ บาท ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม กรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๙,๐๐๐ บาท ๒ เท่าของจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอย่างอื่นก่อนหักลดหย่อนเงินบริจาค

รายการหักลดหย่อน/ยกเว้นภาษี	จำนวนเงิน
๑๒.๒ ยกเว้นค่าใช้จ่ายและเงินบริจาค ดังนี้ - ยกเว้นค่าใช้จ่ายการจัดหาหนังสือ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการอ่าน - ยกเว้นค่าใช้จ่ายในการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ - ยกเว้นเงินบริจาคให้แก่กองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งขึ้น - ยกเว้นค่าใช้จ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒ เท่าของจำนวนที่จ่ายจริง แต่เมื่อรวมกับยกเว้นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินได้ หลังจากหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อนอย่างอื่นก่อนหักลดหย่อนเงินบริจาค (พ.ร.ก.(ฉบับที่ ๕๑๕ , ๕๑๙ , ๕๒๐ และ ๕๒๖) พ.ศ. ๒๕๕๔)
๑๒.๓ ลดหย่อนเงินบริจาคทั่วไป	ตามจำนวนที่จ่ายจริงในเดือน ม.ค.-ธ.ค. แต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอย่างอื่น
๑๓. ยกเว้นเงินได้ที่ผู้มีเงินได้อยู่ในประเทศ และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๖๕ ปีบริบูรณ์	ยกเว้นตามจำนวนเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน ๑๙๐,๐๐๐ บาท
๑๔. ยกเว้นเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นคนพิการอยู่ในประเทศ และมีอายุไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์	ยกเว้นตามจำนวนเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่เกิน ๑๙๐,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ ให้ตรวจสอบรายการหักลดหย่อนและยกเว้นภาษี เพื่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่กรมสรรพากรประกาศด้วย เนื่องจากอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมในแต่ละปีภาษี

การวางแผนการลงทุน

เมื่อเราได้วางแผนเป้าหมายทุกๆ ด้าน ตามหลักการวางแผนการเงินเรียบร้อยแล้ว หากเรายังมีเงินเหลือจากเงินออมสำรองฉุกเฉิน เงินออมเพื่อเกษียณในแต่ละเดือน ก็สามารถนำไปลงทุนเพิ่มได้ โดยที่ไม่ต้องกังวลในเรื่องของการขาดทุนมากนัก เนื่องจากการลงทุนทุกอย่างมีความเสี่ยง แต่ความเสี่ยงนั้นเราสามารถทำให้ลดลงได้ ด้วยการเข้าใจในสินทรัพย์ที่เราลงทุน และมีการวางแผนการลงทุนที่ดีพอ

๑. กำหนดเป้าหมายการลงทุน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ เป้าหมาย คือ

๑.๑ เพื่อเพิ่มทุนความมั่งคั่ง หรือเพิ่มมูลค่าในเงินต้นของเรา เพื่อที่จะเติมเต็มเป้าหมายอื่นให้สำเร็จได้รวดเร็วขึ้น วิธีนี้เราคาดหวังว่าเมื่อลงทุนไปแล้วในอนาคตสินทรัพย์จะมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง เช่น มูลค่าหุ้น มูลค่าอสังหาริมทรัพย์ มูลค่าทองคำ มูลค่าธุรกิจ เป็นต้น

๑.๒ เพื่อสร้างกระแสเงินสด หรือเพื่อสร้างรายได้จากสินทรัพย์ในการลงทุน วิธีนี้จะทำให้เรามีรายได้มากขึ้น หรือช่วยให้เรามีอิสรภาพทางการเงินได้เร็วขึ้น โดยไม่ต้องรอให้ถึงวัยเกษียณ โดยค่อยๆ สร้างกระแสเงินสดให้สามารถครอบคลุมรายจ่ายในแต่ละเดือน ถ้าทำได้เราสามารถเกษียณได้เร็วกว่าที่วางแผนไว้ แต่ถ้าทำไม่ได้ยังงั้นก็มีแผนสำหรับเกษียณไว้แล้ว กล่าวได้ว่าเป็นการลงทุนแบบสบายใจ การสร้างกระแสเงินสดจากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าจากอสังหาริมทรัพย์ เงินปันผลจากธุรกิจที่เราลงทุน เงินปันผลจากหุ้น ผลตอบแทนที่ได้รับจาก ตราสารหนี้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้เอกชน ดอกเบี้ย เป็นต้น

๒. การวางแผนการลงทุน หลายคนมีความฝันอยากมีอิสรภาพทางการเงิน จึงมุ่งหน้าเข้าสู่เส้นทาง การลงทุนและทุ่มหมดตัว และต้องการที่จะเกษียณให้เร็วที่สุด แต่พอเอาเข้าจริงๆ อาจไปไม่ถึงฝั่งกันทุกคน เพราะการลงทุนมีความเสี่ยง ถ้าสถานการณ์การลงทุนไม่เป็นไปตามที่คาด แทนที่จะได้กำไรกลับขาดทุน ถูกลดทอนความมั่งคั่งเข้าไปอีก แล้วที่แย่ไปกว่านั้นคือ บางคนมีภาระต้องเลี้ยงดูครอบครัว มีภาระหนี้และค่าใช้จ่ายรายเดือนอีกมาก ดังนั้น หากเอาเงินทั้งหมดทุ่มไปกับการลงทุนแล้วพลาด ก็ยิ่งห่างไกลจากอิสรภาพทางการเงินเข้าไปอีก ทางที่ดีควรวางแผนจัดสรรเงินลงทุนไปในสินทรัพย์ต่างๆ เพื่อกระจายความเสี่ยง เพราะเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นจะได้ไม่สูญเสียเงินไปทั้งหมด

๒.๑ ลงทุนแบบเงินก้อน วิธีนี้เมื่อเราเก็บเงินสะสมไว้เป็นก้อน เพื่อรอจังหวะเวลาเข้าซื้อสินทรัพย์เป้าหมาย เมื่อราคาสินทรัพย์นั้นอยู่ในช่วงที่เราตั้งเป้าหมายไว้ เช่น เราได้ทำการวิเคราะห์หุ้นตัวหนึ่งไว้ว่า หากราคากดลงมาอยู่ในช่วงราคาที่เหมาะสมแล้ว ก็ทำการเข้าซื้อด้วยเงินก้อนหนึ่ง แล้วปล่อยให้มันวิ่งไปเรื่อยๆ มูลค่าเดิมโต ข้อเสียของวิธีนี้คือ หากเรากำหนดราคาซื้อผิดพลาด แล้วสินทรัพย์นั้นมีการลดลงต่อเนื่อง ก็จะขาดทุนได้ หรือหากสินทรัพย์นั้นต้องใช้เวลานานกว่าราคาจะกลับมาที่เดิมหรือเดิมโต ก็จะทำให้เราเสียโอกาสในการทำกำไรนั่นเอง

๒.๒ ลงทุนทีละส่วนแบบสม่ำเสมอ วิธีนี้เราจะไม่สนใจราคาของสินทรัพย์ แต่จะทำการซื้อเฉลี่ยกันไปสม่ำเสมอ อาจจะทุกๆ เดือน หรือทุกๆ ปีก็ได้ แต่เป็นการซื้อที่สม่ำเสมอเพื่อเฉลี่ยราคา โดยสินทรัพย์ที่จะซื้อนั้น ต้องมีแนวโน้มเดิมโตต่อเนื่องในระยะยาว ไม่ใช่สินทรัพย์ที่ราคาขึ้นลงตามวัฏจักร ข้อเสียของวิธีนี้คือ ผลตอบแทนที่ได้รับอาจจะไม่สูงเท่ากับวิธีแรก หากสินทรัพย์เติบโตต่อเนื่อง เพราะเราได้เฉลี่ยซื้อไปเรื่อยๆ ราคาเฉลี่ยก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆ นั่นเอง ถ้าใช้วิธีแรกซื้อตั้งแต่ราคาต่ำๆ ก็จะได้กำไรมากกว่า

๒.๓ ลงทุนแบบยืดหยุ่น วิธีนี้เป็นการผสมผสานระหว่างสองวิธีแรก โดยจะเข้าซื้อเมื่อได้ราคาเป้าหมาย ด้วยเงินก้อนแต่ไม่ทุ่มไปทั้งหมด เผื่อไว้ว่าหากราคาลดต่ำลงมามาก ก็จะไปซื้อเฉลี่ยไปเรื่อยๆ ก็จะได้อัตราเฉลี่ยที่ต่ำกว่าตอนแรก

๒.๔ จัดพอร์ตการลงทุน พอร์ตการลงทุนอาจจะมีสินทรัพย์มากกว่า ๑ ตัวก็ได้ และเราสามารถแบ่งพอร์ตการลงทุนตามเป้าหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เช่น

๒.๔.๑ พอร์ตการลงทุนเพื่อสร้างกระแสเงินสด จะเป็นพอร์ตที่มีความเคลื่อนไหวน้อย เราจะไม่ซื้อขายมากนัก จะเน้นซื้อเข้าเป็นหลักเพื่อสร้างรายได้ที่มากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้มีปัจจัยที่ทำให้สินทรัพย์นั้นสูญเสียความสามารถในการสร้างรายได้ หรือสร้างกระแสเงินสดได้น้อยลง ก็พิจารณาขายเพื่อนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ตัวใหม่ เป็นต้น

๒.๔.๒ พอร์ตการลงทุนเพื่อเพิ่มมูลค่าเงินต้น อาจจะเป็นรอบๆ ตามสินทรัพย์แต่ละตัว เช่น เมื่อถึงราคาเป้าหมายก็ขายทำกำไร เงินที่ได้นำกลับมาลงทุนใหม่ถ้ามีสินทรัพย์ที่เข้าขาย ถ้าไม่มีก็พิจารณานำไปใส่ไว้ในพอร์ตการลงทุนเพื่อสร้างกระแสเงินสดได้ ตัวอย่างเช่น ในระยะแรกจัดพอร์ตการลงทุนเพื่อเพิ่มมูลค่า เมื่อได้กำไรมากพอก็นำไปใส่ไว้ในพอร์ตการลงทุนเพื่อสร้างรายได้ ทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ เป็นต้น

๓. ติดตามประเมินผลการลงทุนสม่ำเสมอ การเฝ้าติดตามการลงทุนและประเมินผลการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เราเข้าใจธรรมชาติของสินทรัพย์นั้นๆ มากขึ้น อีกทั้งยังลดความเสี่ยงหากเกิดสัญญาณไม่ดี ก็จะได้วางแผนปรับพอร์ตการลงทุนต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสินทรัพย์ที่เราลงทุน เช่น อสังหาริมทรัพย์อาจพิจารณาทุกๆ ๓ ปี หรือ ๕ ปี เพื่อประเมินทำเลและศักยภาพในการเก็บค่าเช่า หรือหุ้นก็อาจพิจารณาทุกๆ ไตรมาส เพื่อศึกษางบการเงิน ดูผลประกอบการว่ายังเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ มีเหตุการณ์ที่กระทบกับธุรกิจนั้นๆ เกิดขึ้น และมีผลในระยะยาวหรือไม่ เป็นต้น

๔. วางแผนออกจากการลงทุน ในทุก ๆ การลงทุนควรจะมีแผนสำรองว่า หากการลงทุนไม่เป็นไปตามคาด เราจะวางแผนออกจากการลงทุนนั้นหรือขายสินทรัพย์นั้นอย่างไร หรือหากการลงทุนนั้นเป็นไปตามเป้าหมายเราจะขายเมื่อไร เช่น ขายหุ้นเมื่อได้กำไร ๒๐ % หรือขายเมื่อหมดรอบวัฏจักรขาขึ้น หรือวางแผนรีไพลันซื้ออสังหาริมทรัพย์เมื่อครบ ๓ ปี เพื่อนำเงินส่วนต่างไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์หลังใหม่เพิ่ม หรือวางแผนขายทั้งเมื่อลงทุนได้ ๕ ปี เพื่อนำไปซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่ใหญ่ขึ้น เป็นต้น

การลงทุนในกองทุนรวม

ทุกคนมีความต้องการทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่กองเงยเพิ่มมูลค่า วิธีการที่จะทำให้ทรัพย์สินออกดอกออกผลขึ้นมาได้ก็คือ การนำทรัพย์สินไปลงทุน หลายคนคิดอยากลงทุนแต่ไม่มีความรู้ ไม่มีเวลา คิดว่าเรื่องลงทุนซับซ้อนเข้าใจยาก หรือไม่มีประสบการณ์ในการลงทุน แต่มีทางเลือกหนึ่งที่ช่วยนำทรัพย์สินของเราไปลงทุนให้เกิดผลตอบแทนสูงกว่าการฝากเงินธนาคารคือ กองทุนรวม

กองทุนรวม คือการที่เรานำเงินลงทุนไปให้มืออาชีพด้านการลงทุน หรือผู้จัดการกองทุนช่วยบริหารดูแลและต่อยอดเงินที่เราไว้นั้น ให้มีโอกาสกองเงยกลับมายังผู้ลงทุนต่อไป ซึ่งเป็นการระดมเงินลงทุนจากนักลงทุนรายย่อยรวมกันให้กลายเป็นเงินลงทุนก้อนใหญ่ โดยเงินลงทุนจะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ตามนโยบายการลงทุนที่ได้ระบุไว้ในหนังสือชี้ชวนเสนอขายแก่นักลงทุนไว้ก่อนหน้านี้ ประเภทของกองทุนรวมมีดังนี้

กองทุนรวมตราสารหนี้ตลาดเงิน จะเน้นลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐประเภทที่มีอายุไม่เกิน ๑ ปี เช่น พันธบัตรรัฐบาล กองทุนประเภทนี้มีความเสี่ยงในระดับต่ำที่สุด เพราะมีรัฐบาลเป็นลูกหนี้

กองทุนรวมตราสารหนี้ จะมีความเสี่ยงสูงกว่ากองทุนรวมตราสารหนี้ตลาดเงิน เนื่องจากนำเงินไปลงทุนในตราสารหนี้เอกชน ผสมกับตราสารหนี้ภาครัฐ และมักจะลงทุนในตราสารหนี้ที่มีอายุยาวกว่า ๑ ปี ความเสี่ยงของกองทุนประเภทนี้อยู่ในระดับต่ำ

กองทุนรวมแบบผสม ที่รวมสินทรัพย์หลายประเภทข้างต้นเข้าด้วยกัน ทั้งตราสารหนี้ระยะสั้น ตราสารหนี้ระยะยาว และหุ้น โดยคาดหวังผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนในตราสารหนี้ล้วนๆ แต่ก็ไม่เสี่ยงสูง เหมือนกับการลงทุนในหุ้นแบบเต็มตัว ความเสี่ยงอยู่ในระดับกลางๆ

กองทุนรวมตราสารทุน เน้นลงทุนในตราสารทุนหรือที่เรียกสั้นๆ ว่าหุ้น กองทุนประเภทนี้มีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูงถึงสูงมาก แต่ก็มีโอกาสขาดทุนได้มากที่สุดเหมือนกัน ความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง

กองทุนหุ้นที่เน้นลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรม เน้นลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมหรือตลาดหุ้นกลุ่ม อุตสาหกรรม หุ้นกลุ่มนี้มักจะมีผลตอบแทนสูงกว่าตลาดโดยรวมมาก ระดับความเสี่ยงก็เริ่มจะค่อนข้างสูง เนื่องจากลงทุนกระจุกตัวเฉพาะหุ้นในอุตสาหกรรมเดียว

กองทุนที่ลงทุนในกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ หรือกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานอีกต่อหนึ่ง เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงงานอุตสาหกรรม สนามบิน ระบบโทรคมนาคมหรือเรียกว่าเป็นกองทุนของกองทุน กองทุนประเภทนี้มีความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง

กองทุนที่ลงทุนในสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ทองคำหรือน้ำมันดิบ ซึ่งราคาจะเปลี่ยนแปลงไปตาม ตลาดโลกที่มีปัจจัยแวดล้อมมากมาย ยากที่จะคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ กองทุนประเภทนี้จึงถูกจัดว่ามีความเสี่ยงสูงที่สุด แต่ก็เปิดโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงมากเช่นกัน

ระดับความเสี่ยงของกองทุนรวมจากระดับต่ำสุดถึงสูงสุด

ประเภทกองทุน	การลงทุน	ระดับ ค่าธรรมเนียม	โอกาสที่ได้รับ ผลตอบแทน
กองทุนตราสารหนี้ตลาดเงิน	ลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐระยะสั้น	B	๑ - ๒ %
กองทุนตราสารหนี้	ลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐและเอกชน ระยะกลางถึงยาว	B	๓ - ๔ %
กองทุนผสม	ลงทุนในเงินฝาก ตราสารหนี้ หุ้น	B B B B	๕ - ๒๐ %
กองทุนหุ้น	ลงทุนในหุ้น	B B B B B B B	๑๕ - ๒๐ %
กองทุนหุ้นอุตสาหกรรม	ลงทุนในหุ้นรายอุตสาหกรรม	B B B	๑๕ - ๒๐ %
กองทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ หรือโครงสร้างพื้นฐาน	กองทรัสต์เพื่อการลงทุน ในอสังหาริมทรัพย์ (REIT)	B B B	๕ - ๑๐ %
กองทุนสินค้าโภคภัณฑ์	ลงทุนน้ำมันดิบ ทองคำ	B B B	๕ - ๑๕ %

ผลตอบแทนจากกองทุนรวมเมื่อการลงทุนมีกำไร

๑. ส่วนแบ่งกำไรในรูปของ เงินปันผล หากกองทุนนั้นมียกจ่ายเงินปันผล

๒. กำไรส่วนเกินมูลค่าหน่วยลงทุน ซึ่งจะได้รับเมื่อเราขายคืนหน่วยลงทุนให้แก่บริษัทจัดการลงทุน
ที่ซื้อมาในตอนแรก

การลงทุนในกองทุนรวมเหมาะสำหรับ

๑. ผู้ที่ต้องการลดความเสี่ยงในการลงทุน โดยการแบ่งเงินบางส่วนมาลงทุนในสินทรัพย์หลายๆ
ประเภท โดยไม่ต้องใช้เงินจำนวนมาก

๒. ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญด้านการลงทุน เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ลงทุนช่วยลงทุนให้

ข้อดีของการลงทุนในกองทุนรวม

๑. มีมืออาชีพ (ผู้จัดการกองทุน) มาบริหารเงินลงทุนให้
๒. มีนโยบายการลงทุนหลากหลายให้เลือกลงทุนให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่รับได้
๓. มีการกระจายความเสี่ยงที่ดีจากการกระจายการลงทุนในสินทรัพย์ที่หลากหลายของกองทุน
๔. มีกลไกปกป้องผู้ลงทุนตามกฎหมายระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด

หลักทรัพย์ (ก.ล.ด.)

๕. กองทุนรวมมีอำนาจต่อรองมากกว่า เนื่องจากเป็นนักลงทุนสถาบัน
๖. ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี (กำไรส่วนต่างของราคาไม่ต้องเสียภาษีและการลดหย่อนภาษีจาก

การลงทุนใน LTF/RMF)

หลักการลงทุนของ วอร์เรน บัฟเฟตต์

๑. ต้องทำงานหนัก เพื่อนำผลกำไรมาให้
๒. อย่าเกียจคร้านการทำงาน การรอคอยความหวังจะต้องตกอยู่ในวังวนวิกฤตทางการเงินตลอดไป
๓. ต้องมีรายได้จากหลายแหล่ง เพราะการหวังพึ่งรายได้จากแหล่งเดียว ทำให้ตกอยู่ในความเสี่ยงของความไม่แน่นอน
๔. ควบคุมรายจ่าย ควรคิดและตั้งสติก่อนที่จะจ่ายเงินซื้ออะไรเสมอ
๕. ตั้งใจออม อย่ารอเก็บออมเงินที่เหลือหลังจากได้ใช้จ่ายจนพอใจ แต่เราต้องกันเงินส่วนหนึ่งของรายได้เพื่อเก็บสะสมก่อน แล้วจึงนำส่วนที่เหลือไปใช้จ่าย
๖. งดกู้ยืม คนที่กู้หนี้ยืมสินมักจะเป็นทาสของเจ้าหนี้ ดังนั้นต้องยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พยายามมีชีวิตอยู่ตามอัตภาพเท่าที่เรามาหาได้
๗. จัดระบบบัญชี เพื่อให้ทราบรายรับรายจ่ายที่ชัดเจน
๘. หมั่นตรวจสอบการรั่วไหลของเงิน เพราะค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ เปรียบเสมือนรูรั่วของเรือเล็กๆ ที่สามารถจมเรือใหญ่ได้
๙. จัดการความเสี่ยง โดยมีแผนสำรองไว้เสมอ ไม่มีใครสามารถทำนายอนาคตได้ถูกต้องทั้งหมด แต่เราต้องบริหารความเสี่ยงที่กำลังเผชิญอยู่อย่างชาญฉลาดที่สุด
๑๐. บริหารการลงทุน อย่าเอาเงินทั้งหมดไปทุ่มลงทุนในสิ่งเดียวกัน ต้องกระจายการลงทุนเพื่อกระจายความเสี่ยง เพราะธุรกิจอาจอยู่ในช่วงขาลงและขาขึ้น ทำให้ผลประโยชน์โดยรวมยังอยู่ได้